LIBERTÀ LI TGĦIX

Strateġija Nazzjonali 2021-2030 għal Malta
dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità

Dokument ta' Konsultazzjoni

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GĦALL-INKLUŻJONI
U L-KWALITÀ TAL-ĦAJJA

LIBERTÀ LI
TGĦIX

Strateġija Nazzjonali 2021-2030 għal Malta
dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità

Dokument ta' Konsultazzjoni

Tabella tal-Kontenut

Glossarju	5
Introduzzjoni Ġenerali	8
Pjan ta' Azzjoni għall-Istrateġija	12
Implimentazzjoni tal-Istrateġija	22
Monitoraġġ tal-Istrateġija	24
Objettiv 1: Riformi u Ugwaljanza	26
Objettiv 2: Ġbir ta' Riċerka u Data	30
Objettiv 3: Għarfien dwar id-Diżabilità	34
Objettiv 4: Aċċessibbiltà	38
Objettiv 5: Parteċipazzjoni fil-Kultura, Divertiment u Rikreazzjoni	46
Objettiv 6: Relazzjonijiet, Familja, Sesswalità, u Li Tkun Ġenitur	52
Objettiv 7: Edukazzjoni Informali, Formali u Mhux Formali	58
Objettiv 8: Kura tas-Saħħa	66
Objettiv 9: Xogħol u Impjiegi	70
Objettiv 10: Ħajja Indipendenti u fil-Komunità, u De-istituzzjonalizzazzjoni	78
Objettiv 11: Parteċipazzjoni fil-Ħajja Politika u Pubblika	84
Objettiv 12: Ġestjoni u Tnaqqis tar-Riskju ta' Diżastri	89
Objettiv 13: Sforzi Reġjonali u Internazzjonali	92

Glossarju

ACM	Kunsill Malti għall-Arti
CPD	Dipartiment tal-Protezzjoni Ċivili
CRPD	Kummissjoni għad-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità
DDI	Direttorat għall-Affarijiet dwar id-Diżabilità
DDS	Dipartiment tal-Istudji dwar id-Diżabilità, l-Università ta' Malta
DSS	Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali
DET	Taħriġ dwar l-Ugwaljanza u d-Diżabilità
ECDL	Liċenzja Ewropea tas-Sewwieq tal-Kompjuter
FHEA	Awtorità Nazzjonali għal Edukazzjoni Avvanzata u Ogħla
FITA	Fondazzjoni għall-Aċċessibiltà tal-Informatika
ICT	Teknoloġiji tal-Informazzjoni u l-Komunikazzjoni
IEP	Pjan ta' Edukazzjoni Individwalizzat
ITU	Unjoni Internazzjonali tat-Telekomunikazzjoni
KLSM	Kunsill tal-Lingwa tas-Sinjali Maltija
LESA	Aġenzija għas-Sistemi ta' Infurzar Lokali
LSE	Edukatur tal-Appoġġ għat-Tagħlim
LSF	Fondazzjoni Lino Spiteri
LSM	Lingwa tas-Sinjali Maltija
MCAST	Kulleġġ Malti tal-Arti, Xjenza u Teknoloġija
MTA	Maltija tat-Turiżmu
NSO	Uffiċċju Nazzjonali tal-Istatistika
OHSA	Awtorità għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol
PA	Assistent Personali

SCSA	Awtorità ta’ Standards ta’ Ħarsien Soċjali
TM	Transport Malta
UN ESCWA	Il-Kummissjoni Ekonomika u Soċjali tal-Ġnus Magħquda għall-Asja tal-Punent
WCAG	Linji Gwida għall-Aċċessibiltà għall-Kontenut Web

Introduzzjoni Ġenerali

L-għan ewlieni ta' din l-Istrateġija huwa li tipprovdi pjan direzzjonali għas-settur Malti tad-diżabilità matul is-snin li ġejjin, li jwassal sal-2030, is-sena identifikata għall-kisba tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tal-Ġnus Magħquda.

Fl-2015, Malta ffirmat ukoll impenn biex timplimenta dawn l-għanijiet, u kull Objettiv f'din l-Istrateġija jagħmel referenza għal dawn l-Għanijiet, flimkien ma' Artikoli differenti tal-Konvenzjoni tal-Ġnus Magħquda dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità.

Wara l-Politika Nazzjonali tal-2014 dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità, din l-Istrateġija tkopri l-oqsma kollha indirizzati minn dik il-Politika, u tissottoskrivi għall-istess etos trasversali, li l-persuni b'diżabilità kollha, irrispettivament minn min huma jew x'inhu l-isfond tagħhom, għandhom jiġu ttrattati b'mod ugwali. Din tkopri wkoll żviluppi prinċipali fir-rigward tad-drittijiet tal-persuni b'diżabilità, li seħħu kemm lokalment kif ukoll internazzjonalment, minn meta nħarġet il-Politika sa issa.

Filwaqt li l-konsultazzjonijiet dwar din l-Istrateġija bdew fl-2015, dik is-sena rat ukoll l-adozzjoni tal-Aġenda 2030, li minnha joħorġu l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tal-Ġnus Magħquda, u tal-Qafas ta' Sendai tal-istess Ġnus Magħquda dwar it-Tnaqqis tar-Riskju ta' Diżastri, illi ssir referenza għalihom ukoll f'dan id-dokument, wara l-aderenza ta' Malta fir-rigward tagħhom. Barra minn hekk, l-approċċ lejn materji bħall-Għajxien Indipendenti u fil-Komunità kien soġġett għal aktar kjarifiċi matul is-snin, u din l-Istrateġija tindirizza tali kjarifiċi, bħal dawk illi saru permezz tal-Kummenti Ġenerali maħruġa mill-Kumitat tal-Ġnus Magħquda dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità, meta tibni fuq il-preċetti inizjali stabbiliti fil-Politika tal-2014.

Element importanti li għandu jiġi enfasizzat – għalkemm imsemmi kemm-il darba f'ċerti Azzjonijiet speċifiċi f'din l-Istrateġija – huwa l-prinċipju ewlieni tal-Konvenzjoni ta' "Xejn Dwarna, Mingħajrna".

L-ebda azzjoni, irrispettivament minn kemm tkun kbira jew żgħira, ma tista' titwettaq b'mod xieraq, jew jista' jkollha xi leġittimità, jekk ma tkunx imfassla minn u għal persuni b'diżabilità, u ma tpoġġihomx fil-qalba ta' kull pass illi jsegwi bħala riżultat ta' tali xogħol.

Dan għandu jsir b'żewġ modi – l-iżgurar tar-rappreżentanza ta' persuni b'diżabilità fil-livelli kollha tal-politika u t-teħid ta' deċiżjonijiet, u; l-iżgurar tat-twaqqif u l-funzjonament tajjeb ta' mekkaniżmu ta' parteċipazzjoni għas-soċjetà ċivili, EMPOWER, f'konformità mal-Artikolu 4(3) tal-Konvenzjoni, u l-Kumment Ġenerali Nru 7 tagħha maħruġ mill-Kumitat tal-Ġnus Magħquda dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità, u previst fl-Att dwar il-Konvenzjoni tal-Ġnus Magħquda dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità.

Tali mekkaniżmu jkun fattur ukoll fil-parteċipazzjoni tal-alleati, bħall-korpi tal-ugwaljanza, l-akkademiċi u s-sostenituri ta' persuni b'diżabilità – madankollu, ir-rwol ewlieni u l-kontribut ta' persuni b'diżabilità fit-tiswir tal-futur tagħhom u fit-teħid tal-kontroll tal-Libertà tagħhom li Jgħixu, jibqa' dejjem l-aktar fattur importanti f'dan ir-rigward.

Pjan ta' Azzjoni għall-Istrateġija

L-Azzjonijiet kollha f'din l-Istrateġija huma kkodifikati bil-kulur skont il-perjodi ta' żmien li fihom għandhom jitwettqu, kif ġej:

Roża: Għandha titwettaq fis-sentejn li ġejjin
Oranġjo: Għandha titwettaq fil-5 snin li ġejjin
Aħdar: Għandha titwettaq fid-9 snin li ġejjin

OBJETTIV 1 RIFORMI U UGWALJANZA	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Żvilupp u Riforma tal-Leġiżlazzjoni u l-Istrutturi Bażi	Fi żmien sentejn
Azzjoni 2: Jitkomplew l-isforzi tal-Grupp ta' Ħidma għall-Iskrutinju tal-Leġiżlazzjoni u Dokumentazzjoni ewlenija oħra	Fi żmien sentejn
Azzjoni 3: Assessjar tad-Diżabilità u Riforma fl-Eliġibbiltà tal-Programmi	Fi żmien 9 snin

OBJETTIV 2 ĠBIR TA' RIĊERKA U DATA	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Kollaborazzjoni dwar ir-riċerka dwar teknoloġiji innovattivi ta' assistenza għal persuni b'diżabilità	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 2: MtQ bejn il-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità u d-DDS	Fi żmien sentejn
Azzjoni 3: Tixrid Pubbliku ta' Riċerka Speċifika	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 4: Allinjament tal-Ġbir tad-Data mal-Aħjar Prattiċi	Fi żmien sentejn

OBJETTIV 3 GĦARFIEN DWAR ID-DIŻABILITÀ	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Għarfien dwar kif tista' tintuża l-leġiżlazzjoni f'każijiet ta' diskriminazzjoni minħabba diżabilità	Fi żmien sentejn
Azzjoni 2: Taħriġ dwar l-għarfien dwar id-diżabilità għall-fornituri tas-servizzi fis-settur pubbliku u privat	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 3: Provvista ta' struzzjoni bażika tal-Lingwa tas-Sinjali lill-persunal ewlieni u lill-istudenti	Fi żmien 5 snin

OBJETTIV 4 AĊĊESSIBBILTÀ	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Aċċessibbiltà tal-Infrastruttura tat-Toroq u t-Trasport	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 2: Aċċessibbiltà tat-Trasport Pubbliku u tat-Taxi	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 3: Aċċessibbiltà tal-Bajjiet u tat-Turiżmu	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 4: Politika ta' Informazzjoni Aċċessibbli	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 5: Aċċess Aħjar għall-Kotba u Materjal ieħor f'Formati Aċċessibbli fl-Istituzzjonijiet Edukattivi	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 6: Tiġi Żgurata l-Aċċessibbiltà ta' Bini u Servizzi	Fi żmien 9 snin

Azzjoni 7: Linji Gwida dwar il-Preżentazzjoni ta' Informazzjoni f'diversi Formati Aċċessibbli	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 8: Valutazzjoni tal-Aċċessibbiltà u Rapporti ta' Implimentazzjoni minn Entitajiet tal-Istat	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 9: Logo ġdid tad-Diżabilità	Fi żmien sentejn
Azzjoni 10: Aċċess għall-Ġustizzja	Fi żmien 5 snin

OBJETTIV 5 PARTEĊIPAZZJONI FIL-KULTURA, DIVERTIMENT U RIKREAZZJONI	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Nagħmlu Postijiet Kulturali u ta' Divertiment, u l-Prodotti tagħhom, Aċċessibbli għal Kulħadd	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 2: Nagħmlu l-Avvenimenti Pubbliċi Aċċessibbli għal Kulħadd	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 3: Inċentivi għall-promozzjoni tal-Aċċessibbiltà Kulturali	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 4: Rappreżentazzjoni ta' Persuni b'Diżabilità fil-Midja	Fi żmien sentejn
Azzjoni 5: Lingwa tas-Sinjali u Sottotitoli fil-Programmi u r-Reklami kollha fuq it-Televiżjoni	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 6: Nagħmlu l-avvenimenti tradizzjonali lokali u l-Isport Inklużivi u Aċċessibbli	Fi żmien 5 snin

OBJETTIV 6 RELAZZJONIJIET, FAMILJA, SESSWALITÀ, U LI TKUN ĠENITUR	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Edukazzjoni Sesswali Komprensiva	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 2: Politika u Strateġija inklużiva dwar is-Saħħa Sesswali	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 3: Ħolqien ta' Taqsima dwar il-Familja f'Aġenzija Sapport	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 4: Korsijiet ta' Preparazzjoni taż-Żwieġ Inklużivi	Fi żmien sentejn
Azzjoni 5: Linji gwida dwar id-Dritt Li Tkun Ġenitur u d-Dritt li Tkun Ġenitur Appoġġjat	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 6: Kampanja tal-Midja u Avvenimenti għall-Professjonisti Ewlenin	Fi żmien sentejn

OBJETTIV 7 EDUKAZZJONI INFORMALI, FORMALI U MHUX FORMALI	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: IEPs Legalment Vinkolanti għall-Istudenti kollha	Fi żmien sentejn
Azzjoni 2: Programmi ta' Tranżizzjoni	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 3: Tħejjija ta' Studji dwar l-Aċċessibbiltà minn Stabbilimenti Edukattivi	Fi żmien 9 snin

Azzjoni 4: Appoġġ għat-Taħriġ għal Persuni b'Diżabilità dwar l-użu tat-Teknoloġija Diġitali	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 5: Kollaborazzjoni mal-FHEA dwar materji li jikkonċernaw l-Inklużjoni Soċjali fl-Edukazzjoni	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 6: Garanzija ta' LSEs kwalifikati u b'esperjenza xierqa	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 7: Inizjattivi Speċifiċi	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 8: Twaqqif ta' grupp ta' ħidma dwar l-Inklużjoni u l-Edukazzjoni	Fi żmien sentejn

OBJETTIV 8 KURA TAS-SAĦĦA	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Reviżjoni tal-Kodiċijiet tal-Etika għall-professjonisti mediċi	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 2: Taħriġ Speċjalizzat lill-Professjonisti Mediċi dwar "Notifikazzjoni ta' Aħbar"	Fi żmien sentejn
Azzjoni 3: Sensibilizzazzjoni aħjar dwar id-Diżabilità għall-Bordijiet Mediċi	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 4: Rappurtar dwar materji relatati mal-aċċess għas-saħħa minn persuni b'diżabilità	Fi żmien 9 snin

OBJETTIV 9 XOGĦOL U IMPJIEGI	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: DETs speċifiċi u Informazzjoni mmirati lejn Kull Min Iħaddem	Fi żmien sentejn
Azzjoni 2: Strateġija ta' Qabel l-Impjieg, l-Impjieg u ż-Żamma tal-Impjieg	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 3: Appoġġ u Aġġustamenti Relatati max-Xogħol	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 4: Il-Promozzjoni tal-Inċentivi tal-Intrapriżi Soċjali	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 5: Servizzi Mtejba ta' Gwida għall-Karriera	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 6: Ħidma ta' Sensibilizzazzjoni u Detached Work maż-Żgħażagħ	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 7: Kampanja tal-Midja u Ċertifikazzjoni inklużiva ta' Min Iħaddem	Fi żmien sentejn

OBJETTIV 10 ĦAJJA INDIPENDENTI U FIL-KOMUNITÀ, U DE-ISTITUZZJONALIZZAZZJONI	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Nindirizzaw il-Lakuni fis-Servizzi Mainstream fil-Komunità	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 2: Tisħiħ ta' Skemi relatati mal-Assistenza Personali	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 3: Twaqqif ta' Taqsima għat-Taħriġ ta' Min Iħarreġ (Train the Trainer)	Fi żmien 9 snin

Azzjoni 4: Koordinazzjoni Aħjar fost il-Fornituri tas-Servizzi	Fi żmien sentejn
Azzjoni 5: Deistituzzjonalizzazzjoni	Fi żmien 9 snin

OBJETTIV 11 PARTEĊIPAZZJONI FIL-ĦAJJA POLITIKA U PUBBLIKA	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Diskussjonijiet mal-partijiet rilevanti dwar l-implimentazzjoni ta' mekkaniżmi ta' votazzjoni inklużivi	Fi żmien 9 snin
Azzjoni 2: Appoġġ għall-kandidati b'diżabilità fl-elezzjonijiet lokali, nazzjonali u fil-livell tal-UE	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 3: It-tisħiħ tal-aċċessibbiltà fil-Parlament	Fi żmien 5 snin

OBJETTIV 12 ĠESTJONI U TNAQQIS TAR-RISKJU TA' DIŻASTRI	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Il-konverżjoni tat-Task Force dwar id-Diżabilità u l-COVID-19 f'Kumitat Permanenti	Fi żmien sentejn
Azzjoni 2: Pjan ta' Emerġenza Ġenerali	Fi żmien sentejn

OBJETTIV 13 SFORZI REĠJONALI U INTERNAZZJONALI	L-AZZJONI GĦANDHA TITWETTAQ
Azzjoni 1: Forum tal-Belt Valletta dwar il-Kooperazzjoni UE-Dinja Għarbija dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità	Fi żmien 5 snin
Azzjoni 2: Kooperazzjoni u Skambju tal-Aħjar Prattiċi permezz ta' Fora Eżistenti	Fi żmien sentejn

Implimentazzjoni tal-Istrateġija

L-implimentazzjoni ta' din l-Istrateġija tkun tiddependi mill-operat tal-Mekkaniżmu Nazzjonali ta' Koordinazzjoni fi ħdan id-Direttorat għall-Affarijiet dwar id-Diżabilità (DDI).

Imwaqqaf ai termini tal-Artikolu 33(1) tal-Konvenzjoni, u previst ukoll fl-Att dwar il-Konvenzjoni tal-Ġnus Magħquda dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità, dan jikkonsisti minn Kumitat ta' Koordinazzjoni Interdipartimentali (IDCC), li jlaqqa' flimkien rappreżentanti ta' awtoritajiet, aġenziji u entitajiet governattivi differenti li x-xogħol tagħhom jorbot direttament jew b'mod tanġenzjali mas-settur tad-diżabilità, u Kumitat Amministrattiv Inter-Ministerjali dwar id-Diżabilità (IACD), li jlaqqa' flimkien rappreżentanti ta' Ministeri differenti.

Il-laqgħat ta' dawn il-korpi jlaqqgħu flimkien il-partijiet interessati kollha f'formazzjoni plenarja, jew partijiet interessati partikolari oħra sabiex jiddiskutu tema speċifika, u se jlaħħmu u jeżegwixxu wkoll pjan ta' implimentazzjoni li jkopri l-Objettivi differenti ta' din l-Istrateġija.

Monitoraġġ tal-Istrateġija

Il-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-Istrateġija se jkun fi ħdan il-kompetenza tal-Kummissjoni għad-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità (CRPD), maħtur bħala l-mekkaniżmu ta' monitoraġġ indipendenti ta' Malta ai termini tal-Artikolu 33(2) tal-Konvenzjoni, u tal-Att dwar Opportunitajiet Indaqs (Persuni b'Diżabilità).

Il-kompetenzi tas-CRPD se jissaħħu permezz tal-emendi li qed jiġu introdotti għal dan l-Att, f'konformità ma' din l-Istrateġija.

B'mod aktar speċifiku, dan se jseħħ permezz tad-Direttorat tiegħu għall-Investigazzjonijiet, Konformità u Infurzar, li jħaddan fih it-Taqsimiet dwar l-Investigazzjoni, il-Konformità u l-Infurzar, wara monitoraġġ imwettaq mit-Taqsima ta' Monitoraġġ tal-Konvenzjoni tas-CRPD.

OBJETTIV 1

OBJETTIV 1
RIFORMI U UGWALJANZA

Artikoli tal-Konvenzjoni

4(3) Involviment Attiv u Konsultazzjoni ta' Persuni b'Diżabilità fl-Implimentazzjoni tal-Konvenzjoni

05 Ugwaljanza u Non-diskriminazzjoni

13 Aċċess għall-Ġustizzja

28 Standard adegwat ta' Għajxien u Protezzjoni Soċjali

29 Parteċipazzjoni fil-ħajja politika u pubblika

33 Implimentazzjoni u monitoraġġ nazzjonali

Miri tal-SDGs

1.3 Sistemi u Miżuri xierqa ta' Protezzjoni Soċjali għal Kulħadd, u Kopertura Sostanzjali tal-Foqra u tal-Persuni Vulnerabbli

10.2 Inklużjoni Soċjali, Ekonomika u Politika għal Kulħadd, irrispettivament mill-istatus (inkluża d-Diżabilità)

10.3 L-iżgurar ta' Opportunitajiet Indaqs u r-Riduzzjoni tal-Inugwaljanzi fl-Eżitu

Sfond

Qasam ewlieni għad-drittijiet tal-persuni b'diżabilità huwa dak tar-Riformi u l-Ugwaljanza. Il-ħtieġa li tiġi promulgata jew emendata leġiżlazzjoni bażi soda hija deskritta, bħala qafas li jappoġġja l-implimentazzjoni ta' din l-Istrateġija.

L-istrutturi rilevanti għandhom jinħolqu permezz ta' din il-leġiżlazzjoni, bħal sistema strutturata ta' punti fokali, u mekkaniżmu nazzjonali ta' koordinazzjoni, għall-kollaborazzjoni dwar kwistjonijiet trasversali bejn dipartimenti u Ministeri differenti.

Fl-ispirtu tal-Konvenzjoni ta' "Xejn Dwarna, Mingħajrna", mekkaniżmu ta' parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili jikkompleta l-qafas tal-entitajiet rilevanti li jgħinu l-implimentazzjoni.

Barra minn hekk, leġiżlazzjoni oħra li tmiss anke b'mod tanġenzjali mas-settur tad-diżabilità, għandha tiġi riveduta għall-konformità man-normi rilevanti, u titnaddaf minn elementi bħal lingwaġġ mhux adattat. Ir-rappreżentanza ta' persuni b'diżabilità fuq entitajiet tal-Istat tingħata prijorità wkoll, filwaqt li s-sistemi diverġenti attwali ta' assessjar tad-diżabilità u tal-eliġibbiltà għal programmi għandhom jiġu riformati f'sistema unifikata u olistika bbażata fuq kriterji funzjonali u soċjali, minflok kriterji mediċi, fl-interess tas-simplifikazzjoni, is-sostenibbiltà u d-dinjità tal-persuni b'diżabilità li jkollhom diġà dawn is-sistemi.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Żvilupp u Riforma tal-Leġiżlazzjoni u l-Istrutturi Bażi

1.1 Il-finalizzazzjoni ta' Att dwar il-Konvenzjoni tal-Ġnus Magħquda dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità, bil-Konvenzjoni nfisha tkun il-punt ewlieni ta' referenza. Kwalunkwe kontenut addizzjonali għandu jkollu l-għan li jirrifletti aħjar il-kuntest Malti, filwaqt li qatt ma jnaqqas id-drittijiet tal-persuni b'diżabilità kif mogħtija mill-Konvenzjoni msemmija hawn fuq

1.2 Il-Leġiżlazzjoni Bażi għandha tipprovdi għal mekkaniżmi rilevanti meħtieġa għall-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni f'Malta, kif ukoll mekkaniżmi effettivi għall-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili, u għall-monitoraġġ u l-infurzar tal-Konvenzjoni f'Malta, li abbażi tagħhom tista' tinħoloq u tiġi żviluppata aktar il-politika u l-prattika rilevanti

1.3 Il-Leġiżlazzjoni Bażi għandha tipprevedi wkoll mekkaniżmi sempliċi u effettivi ta' rimedju għall-persuni li jagħmlu talbiet skont tali leġiżlazzjoni, li jikkomplimentaw kwalunkwe mekkaniżmi eżistenti u futuri disponibbli fiż-żmien tal-mogħdija ta' din il-leġiżlazzjoni.

1.4 Konsultazzjoni mal-partijiet interessati għandha ssir, b'mod partikolari permezz ta' mekkaniżmi rilevanti fi ħdan id-DDI u s-CRPD.

1.5 It-tressiq formali ta' leġiżlazzjoni bażi ġdida u emendi għal-leġiżlazzjoni bażi eżistenti quddiem il-Parlament għandu mbagħad isir.

AZZJONI 2:
Jitkomplew l-isforzi tal-Grupp ta' Ħidma għall-Iskrutinju tal-Leġiżlazzjoni u Dokumentazzjoni ewlenija oħra

2.1 Is-CRPD għandha tkompli bl-isforzi li qed isiru permezz tal-grupp ta' ħidma tagħha, li qed jgħaddi l-leġiżlazzjoni u dokumentazzjoni importanti oħra, biex:

2..2 Jimmappja l-leġiżlazzjoni u d-dokumenti ta' politika kollha li jagħmlu referenza għall-persuni b'diżabilità u d-drittijiet tagħhom;

2.3 Jidentifika klawżoli li jiddiskriminaw kontra persuni b'diżabilità. Dan jestendi wkoll għat-terminoloġija użata meta ssir referenza għal persuni b'diżabilità b'mod espliċitu u/jew impliċitu;

2.4 Il-konklużjonijiet tal-grupp ta' ħidma għandhom jinġabru f'rapport wieħed jew aktar hekk kif il-grupp ta' ħidma jqis xieraq, li eventwalment għandu jgħaddi għand id-DDI għad-diskussjoni u l-azzjoni

AZZJONI 3:
Assessjar tad-Diżabilità u Riforma fl-Eliġibbiltà tal-Programmi

3.1 Id-DDI ser tkompli d-diskussjonijiet mal-partijiet ewlenin, u ċioè d-DSS, is-CRPD, l-Aġenzija Sapport, il-Ministeru tal-Edukazzjoni, il-JobsPlus, il-Ministeru tas-Saħħa, l-Uffiċċju tal-Kummissarju għas-Saħħa Mentali, u rappreżentanti tas-soċjetà ċivili, biex jiġi żgurat li sistemi differenti ta' assessjar tad-diżabilità mħaddma minn entitajiet differenti jiġu inkorporati f'sistema olistika waħda, ġestita permezz ta' taqsima stabbilita fi ħdan Aġenzija Sapport.

3.2 Is-sistema riformata għandha titħaddem bl-użu ta' kriterji funzjonali u soċjali li jirriflettu l-aspetti kollha tal-ħajja ta' persuna, biex jiġi żgurat li l-valutazzjonijiet jiffukaw fuq liema appoġġ il-persuni b'diżabilità jeħtieġu sabiex ikunu jistgħu jwettqu l-pjanijiet ta' ħajjithom, minflok kriterji strettament mediċi u metodi ta' eżitu kwantitattivi li bħalissa huma prevalenti, peress li dawn tal-aħħar jagħtu prijorità lill-indebolimenti funzjonali, u l-opinjonijiet tal-membri tal-familja u l-professjonisti, minflok lix-xewqat u l-aspirazzjonijiet ta' persuni b'diżabilità.

3.3 L-eliġibbiltà tal-programmi varji tibqa' taħt il-kompetenza ta' dipartimenti differenti, iżda tiġi diskussa fost il-partijiet imsemmija, u tiġi implimentata b'kongruwenza mar-riforma li toħloq sistema unika olistika ta' assessjar tad-diżabilità.

OBJETTIV 2

OBJETTIV 2
ĠBIR TA' RIĊERKA U DATA

Artikoli tal-Konvenzjoni

31 Statistika u Ġbir tad-Data

Miri tal-SDGs

17.18 Appoġġ għall-Bini tal-Kapaċità lill-Pajjiżi li qed Jiżviluppaw, inklużi l-pajjiżi l-anqas żviluppati (LDCs) u l-Istati gżejjer żgħar li qed jiżviluppaw (SIDS), biex tiżdied id-Disponibbiltà ta' Data ta' Kwalità Għolja, f'Waqtha u Affidabbli, Diżaggregata skont eż. id-Diżabilità

Sfond

Dan l-Objettiv jenfasizza l-importanza tar-Riċerka, filwaqt li jipprevedi għal Ġbir ta' Data effiċjenti u konformi mal-Konvenzjoni. F'din l-aħħar istanza, l-osservanza tal-kriterji tal-aħjar prattiċi, bħal dawk żviluppati mill-Grupp ta' Washington tal-Ġnus Magħquda dwar l-Istatistika dwar id-Diżabilità, tkun żgurata meta jsiru eżerċizzji bħal ċensimenti u stħarriġ nazzjonali, filwaqt li l-ħtiġijiet fir-rigward ta' forniment tas-servizzi jissaħħu permezz tat-twaqqif ta' Reġistru Nazzjonali tad-Diżabilità, li jkun marbut mal-proċess ta' riforma tal-assessjar tad-diżabilità msemmi fl-Objettiv 1.

Riċerka speċifika dwar oqsma ewlenin, li twassal għal titjib fil-ħajja ta' persuni b'diżabilità, bħal fil-qasam tat-teknoloġiji tal-komunikazzjoni awmentattiva u alternattiva (AAC), għandha tingħata attenzjoni partikolari, filwaqt li għandhom jiġu stabbiliti strutturi ulterjuri, billi tiġi żgurata l-konklużjoni ta' Memorandum ta' Qbil bejn il-Gvern u d-Dipartiment tal-Istudji dwar id-Diżabilità tal-Università ta' Malta.

L-importanza tat-tixrid ta' din ir-riċerka hija indirizzata wkoll, u passi huma preskritti f'dan ir-rigward.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Kollaborazzjoni dwar ir-riċerka dwar teknoloġiji innovattivi ta' assistenza għal persuni b'diżabilità

1.1 Għandhom isiru diskussjonijiet bejn dipartimenti, istituti u fakultajiet relatati mal-inġinerija u l-ICT fl-MCAST u fl-Università ta' Malta, b'rappreżentazzjoni mid-DDI u s-CRPD, dwar il-kondiviżjoni ta' data u/jew esperjenzi u tagħmir, fir-rigward ta' disinji/prototipi ta' tagħmir speċjalizzat għal persuni b'diżabilità, u li jibnu fuq inizjattivi eżistenti bbażati fuq l-aħjar prattiċi.

1.2 Bħala riżultat tad-diskussjonijiet li għaddejjin, id-DDI għandha tressaq suġġerimenti lill-Gvern dwar oqsma ġodda ta' investiment fir-rigward ta' tagħmir speċjalizzat.

AZZJONI 2:
MtQ bejn il-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità u d-DDS

2.1 il-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità u d-DDS għandhom jidħlu f'diskussjonijiet, iffaċilitati mid-DDI, bil-għan li jiġu identifikati oqsma ta' riċerka li huma saljenti għall-ħajja ta' persuni b'diżabilità.

2.2 Għandu jsir Memorandum ta' Qbil bejn il-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità u d-DDS dwar oqsma ta' riċerka identifikati, wara dawn id-diskussjonijiet.

2.3 Id-DDS għandha tippromwovi dawn l-oqsma ta' riċerka identifikati lill-istudenti tagħhom u lill-akkademiċi fl-Università ta' Malta.

2.4 L-oqsma ta' riċerka saljenti għandhom jinżammu aġġornati fuq bażi ta' sena b'sena, sabiex jirriflettu aħjar il-kuntest prevalenti, u l-ħtiġijiet ta' persuni b'diżabilità f'mument partikolari.

AZZJONI 3:
Tixrid Pubbliku ta' Riċerka Speċifika

3.1 Id-DDS għandha tiżviluppa sistema li biha tkun prevista promozzjoni aħjar tar-riċerka fis-settur tad-diżabilità.

3.2 Permezz tas-sit web tagħha u mezzi oħra bħal bullettini, għandhom jiġu promossi diversi sforzi ta' riċerka ta' interess pubbliku. Dan għandu jiżgura aktar interess f'dan is-settur mill-pubbliku.

AZZJONI 4:
Allinjament tal-Ġbir tad-Data mal-Aħjar Prattiċi

4.1 Id-DDI għandha timpenja ruħha mal-NSO u entitajiet oħra, filwaqt li tikkonsulta s-CRPD, sabiex tiżgura li ċ-Ċensiment Nazzjonali, kif ukoll eżerċizzji bħall-Istħarriġ dwar is-Suq tax-Xogħol, jirrapportaw data relatata mad-diżabilità billi jużaw kriterji stabbiliti mill-Grupp tal-Ġnus Magħquda ta' Washington dwar l-Istatistika dwar id-Diżabilità.

4.2 Bażi tad-data unika dwar id-diżabilità, miżmuma f'konformità mal-obbligi legali rilevanti, inklużi r-rekwiżiti relatati mal-kunsens u l-privatezza, għandha ssir u tinżamm regolarment aġġornata, permezz tal-kontribut ta' partijiet differenti involuti fil-proċess ta' riforma tal-assessjar tad-diżabilità msemmija fl-Objettiv 1, u amministrata minn entità xierqa, sabiex tiġi żgurata ħarsa ġenerali aħjar tas-settur tad-diżabilità, u tassisti fil-proviżjonar xieraq tal-ħtiġijiet għal servizzi u appoġġ.

OBJETTIV 3

OBJETTIV 3
GĦARFIEN DWAR ID-DIŻABILITÀ

Artikoli tal-Konvenzjoni

08 Sforzi għal aktar Għarfien

24 Edukazzjoni

Miri tal-SDGs

10.2 Għoti ta' empowerment u promozzjoni tal-Inklużjoni Soċjali, Ekonomika u Politika għal Kulħadd, irrispettivament mill-istatus (inkluża d-Diżabilità)

4.7 L-iżgurar tal-akkwist tal-Għarfien u l-Ħiliet għall-promozzjoni tal-iżvilupp sostenibbli permezz tal-Edukazzjoni dwar id-Drittijiet tal-Bniedem u l-apprezzament tad-diversità kulturali

4.c Iż-żieda sostanzjali fil-provvista ta' għalliema kwalifikati

Sfond

Objettiv 3 jkopri l-fenomenu dejjem meħtieġ tal-Għarfien, kemm fi ħdan is-soċjetà b'mod ġenerali, iżda wkoll fost il-familji b'diżabilità kif ukoll dawk qrib tagħhom.

Għalkemm din kienet prijorità f'Malta għal numru tajjeb ta' snin, l-intensità u speċjalment il-kontenut ta' tali sensibilizzazzjoni jeħtieġ li jiġu adattati b'mod kostanti għall-ħtiġijiet li qed jinbidlu u r-realtajiet tas-soċjetà, u għandhom dejjem ikunu marbuta mal-aċċettazzjoni, l-inklużjoni u l-emanċipazzjoni ta' persuni b'diżabilità.

B'mod partikolari, qed jiġu promossi inizjattivi marbuta mal-empowerment ta' persuni b'diżabilità billi jingħataw ħiliet sabiex jużaw dawk ir-riżorsi disponibbli lilhom biex jiġi żgurat ir-rispett tad-drittijiet tagħhom skont il-liġi, kif ukoll inizjattivi ta' taħriġ kontinwu kemm fl-isfera pubblika kif ukoll f'dik privata, u l-għoti ta' taħriġ bażiku fil-Lingwa tas-Sinjali Maltija lill-istudenti u lill-persunal ewlieni.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Għarfien dwar kif tista' tintuża l-leġiżlazzjoni f'każijiet ta' diskriminazzjoni minħabba diżabilità

1.1 Is-CRPD għandha tfassal pjan ta' azzjoni, bil-għan li tilħaq lill-persuni b'diżabilità, lill-familji tagħhom u lis-soċjetà.

1.2 Is-CRPD, flimkien mal-partijiet interessati rilevanti, b'mod partikolari l-organizzazzjonijiet tal-persuni b'diżabilità u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, għandha tipprovdi informazzjoni dwar il-leġiżlazzjoni rilevanti kontra d-diskriminazzjoni, f'diversi forom li jinkludu – iżda mhumiex limitati għal – seminars, kampanji fil-midja u diskussjonijiet mal-partijiet interessati ewlenin.

AZZJONI 2:
Taħriġ dwar l-għarfien dwar id-diżabilità għall-fornituri tas-servizzi fis-settur pubbliku u privat

2.1 Is-CRPD għandha tiżviluppa qafas ġenerali aġġornat għat-Taħriġ dwar l-Ugwaljanza u d-Diżabilità (DETs), permezz ta' kollaborazzjoni konġunta mad-DDS u d-DDI, kif ukoll taħriġ imfassal speċifikament kif u fejn meħtieġ.

2.2 Is-CRPD għandha żżomm, f'konsultazzjoni mad-DDS u d-DDI, reġistru aġġornat regolarment ta' entitajiet privati, inklużi negozji ewlenin, organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u organizzazzjonijiet reliġjużi, u entitajiet tas-settur pubbliku, inklużi Ministeri, Dipartimenti, Awtoritajiet u Aġenziji tal-Gvern, u Kunsilli Lokali, li lilhom id-DETs ikunu se jitwasslu fuq bażi kontinwa.

2.3 Id-DDI, permezz tal-mekkanizmi rilevanti tagħha, għandha tingaġġa entitajiet differenti, u tfittex garanziji illi DETs jiġu offruti lill-persunal tagħhom, inkluż fuq bażi obbligatorja, b'mod partikolari lill-persunal front-liners f'pożizzjonijiet sensittivi, bħal forzi dixxiplinati.

2.4 Is-CRPD u d-DDS għandhom iwessgħu l-partenarjat eżistenti mal-Fakultà tal-Liġi tal-Università ta' Malta, il-Kamra tal-Avukati u l-Ġudikatura, biex jiżguraw li d-drittijiet tal-persuni b'diżabilità jkunu komponent ewlieni tat-tagħlim tad-drittijiet tal-bniedem għall-avukati, kemm qabel kif ukoll wara li jissejħu sabiex jipprattikaw, u għall-maġistrati u l-imħallfin.

AZZJONI 3:
Provvista ta' struzzjoni bażika tal-Lingwa tas-Sinjali lill-persunal ewlieni u lill-istudenti

3.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, u bl-involviment tal-KLSM u l-Aġenzija Sapport, għandhom jibdew diskussjonijiet sabiex jidentifikaw persunal ewlieni sabiex jirċievi taħriġ bażiku fil-Lingwa tas-Sinjali Maltija (LSM), illi jkunu membri ta' entitajiet jew professjonisti li għandhom probabbiltà medja sa għolja ta' kuntatt ma' persuni Deaf, li jiffoka primarjament fuq dawk il-professjonisti bi rwol ta' front-liners, inklużi ħaddiema soċjali u forzi dixxiplinati, u persuni attivi f'setturi bħall-ġurnaliżmu, is-soċjetà ċivili u l-isfera reliġjuża.

3.2 Għandu jiġi żviluppat tagħlim bażiku tal-LSM, imfassal apposta, sabiex dan jiġi offrut lill-istudenti tal-iskola sekondarja fl-iskejjel statali u privati, permezz tal-isforzi konġunti tal-KLSM u l-Ministeru tal-Edukazzjoni.

OBJETTIV 4

OBJETTIV 4
GĦARFIEN DWAR ID-DIŻABILITÀ

Artikoli tal-Konvenzjoni

09 Aċċessibbiltà

13 Aċċess għall-Ġustizzja

Miri tal-SDGs

09 (il-miri kollha) Tinbena Infrastruttura Reżiljenti, Tiġi Promossa Industrijalizzazzjoni Inklużiva u Sostenibbli, u Titrawwem l-Innovazzjoni

11.2 Aċċess għal Sistemi ta' Trasport Siguri, Affordabbli, Aċċessibbli u Sostenibbli (inklużi Toroq) għal Kulħadd, b'attenzjoni speċjali għal persuni vulnerabbli (inklużi persuni b'diżabilità)

11.7 Aċċess Universali għal Spazji Siguri, Inklużivi u Aċċessibbli, Ekoloġiċi u Pubbliċi, b'mod partikolari għal persuni b'diżabilità (ukoll)

Sfond

L-aċċessibbiltà, wieħed mill-aspetti l-aktar fundamentali ta' qafas tad-drittijiet tal-persuni b'diżabilità, hija koperta minn dan l-Objettiv. Malta ilha tiffoka aktar mill-qrib fuq dan il-qasam, b'mod partikolari f'dak li għandu x'jaqsam mal-ambjent mibni, wara li ħolqot Linji Gwida li ġew adottati bħala Standard Nazzjonali u eventwalment ukoll miktuba f'liġi.

Fil-livell tal-Unjoni Ewropea, Malta ppromwoviet ukoll l-Att Ewropew dwar l-Aċċessibbiltà, li issa hija impenjata li timplimenta lokalment matul is-snin li ġejjin, filwaqt li taqsam l-esperjenzi tagħha permezz tal-Grupp ta' Ħidma Ad Hoc rilevanti tal-Kummissjoni Ewropea. Dan l-Objettiv jibni fuq il-kisbiet attwali, filwaqt li jindirizza dawk l-oqsma li dejjem qed jevolvu u li jeħtieġu aktar attenzjoni.

Servizzi u oqsma speċifiċi bħad-divertiment huma indikati fir-rigward illi jkopru l-obbligi ta' aċċessibbiltà b'mod aħjar, u għal infurzar xieraq, bħalma huma wkoll postijiet użati għall-attivitajiet imsemmija, bħala parti mix-xenarju infrastrutturali usa' tal-pajjiż.

Barra minn hekk, l-aċċess għall-informazzjoni u l-materjali rilevanti bħall-kotba elettroniċi huwa indirizzat, kif inhuma l-politiċi rilevanti għal tali, filwaqt li r-responsabbiltà tal-Istat li jmexxi bl-eżempju fl-entitajiet tiegħu stess, u l-obbligi ta' Malta li tiżgura aċċess għall-ġustizzja għal persuni b'diżabilità, huma koperti wkoll permezz ta' Azzjonijiet speċifiċi.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Aċċessibbiltà tal-Infrastruttura tat-Toroq u t-Trasport

1.1 Id-DDI għandha tibda diskussjonijiet permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, bl-inklużjoni tat-TM, u konsultazzjoni mat-Taqsima dwar il-Konformità tas-CRPD, biex tiddiskuti l-aċċessibbiltà tal-infrastruttura tat-toroq u t-trasport f'Malta, inkluż dik tal-ajruport u l-portijiet.

1.2 Dawn id-diskussjonijiet għandhom jiddiskutu wkoll l-użu eżistenti ta', kif ukoll jagħmlu analiżi tal-ħtiġijiet li tikkonċerna sinjali u qsim aċċessibbli xierqa għal kulħadd, u disinji għal tali, inkluż fir-rigward ta' mudell uniformi għad-dwal tat-traffiku awdjoviżivi, u bankini.

1.3 Barra minn hekk, il-fenomenu tal-pedonalizzazzjoni għandu jiġi indirizzat bħala miżura speċifika matul dawn id-diskussjonijiet.

1.4 Għandu jitfassal rapport li jagħti dettalji dwar is-sitwazzjoni attwali wara diskussjonijiet imsemmija, inklużi rakkomandazzjonijiet u pjan ta' implimentazzjoni li għandu jiġi kkoordinat mid-DDI, li jkopri wkoll testijiet meħtieġa bil-parteċipazzjoni sħiħa ta' persuni b'diżabilità, fir-rigward ta' karatteristiċi ġodda li għandhom jiġu implimentati, flimkien ma' kampanja ta' sensibilizzazzjoni.

AZZJONI 2:
Aċċessibbiltà tat-Trasport Pubbliku u tat-Taxi

2.1 Is-CRPD għandha tkompli b'diskussjonijiet rilevanti ma' partijiet involuti ewlenin, bħad-DDI u TM, fir-rigward tal-applikazzjoni ta' politiċi u prattiċi li ġew adottati u li jirrigwardaw l-aċċessibbiltà tas-servizzi tat-trasport pubbliku u tat-taxi, inkluż ir-Regolamenti dwar is-Servizzi ta' Ġarr ta' Passiġġieri (Leġislazzjoni Sussidjarja 499.56) u r-Regolamenti dwar is-Servizzi tat-Taxi (Leġislazzjoni Sussidjarja 499.59).

2.2 Rapporti regolari dwar is-sitwazzjoni fir-rigward tal-aċċessibbiltà tas-servizzi tat-trasport pubbliku u tat-taxi f'Malta u Għawdex, għandhom isiru bħala riżultat ta' dawn id-diskussjonijiet.

2.3 Is-CRPD għandha tgħaddi dawn ir-rapporti lill-partijiet kollha rilevanti, u tikkomunika magħhom sabiex tħassib espress f'tali rapporti jkun jista' jiġi indirizzat, filwaqt li l-adozzjoni tal-aħjar prattiċi jkun jista' jiġi rivedut fuq bażi regolari, fl-isfond tal-aħħar żviluppi.

AZZJONI 3:
Aċċessibbiltà tal-Bajjiet u tat-Turiżmu

3.1 Is-CRPD għandha tkompli b'diskussjonijiet ma' partijiet involuti rilevanti, bħad-DDI, l-MTA u rappreżentanti tal-Kunsilli Lokali, fir-rigward tal-applikazzjoni ta' miżuri rilevanti ta' politika u prattika eżistenti dwar il-Bajjiet Aċċessibbli, u dwar it-Turiżmu Aċċessibbli.

3.2 Rapporti regolari fir-rigward tas-sitwazzjoni dwar l-aċċessibbiltà tal-bajjiet madwar Malta u Għawdex, kif ukoll tas-settur usa' tat-Turiżmu, għandhom isiru bħala riżultat ta' dawn id-diskussjonijiet.

3.4 Is-CRPD għandha tgħaddi r-rapporti tagħha lill-partijiet involuti rilevanti, u tikkomunika magħhom sabiex tħassib espress f'tali rapporti jkun jista' jiġi indirizzat, filwaqt li l-adozzjoni tal-aħjar prattiċi jkun jista' jiġi rivedut fuq bażi regolari, fl-isfond tal-aħħar żviluppi.

AZZJONI 4:
Politika ta' Informazzjoni Aċċessibbli

4.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, flimkien ma' partijiet rilevanti oħra bħall-FITA, u f'konsultazzjoni mas-CRPD, għandha tniedi diskussjonijiet illi jwasslu għall-iżvilupp u t-titjib kontinwu ta' politika komprensiva dwar l-aċċessibbiltà tal-informazzjoni, li tkopri materjal relatat ma' setturi bħat-turiżmu, l-edukazzjoni, in-negozju u s-saħħa, u l-forniment ta' servizzi pubbliċi

4.2 Eżerċizzju komprensiv ta' mmappjar għandu inizjalment jitwettaq, li jkopri s-sitwazzjoni attwali f'oqsma bħall-aċċessibbiltà ta' websajts u fuljetti, u d-disponibbiltà ta' informazzjoni f'formati differenti, bħal dawk Faċli biex Taqra u Braille, jew dawk li jinkludu s-sottotitoli jew l-interpretazzjoni għall-lingwa tas-sinjali.

4.3 Il-politika in kwistjoni għandha tinforma u tkun allinjata ma' obbligi differenti li jirriżultaw minn leġiżlazzjoni speċifika, bħall-Att Ewropew dwar l-Aċċessibbiltà, it-Trattat ta' Marrakexx u d-Direttiva tal-UE dwar l-Aċċessibbiltà tal-Websajts u l-Applikazzjonijiet Mobbli.

4.4 Il-politika għandu jkun fiha wkoll sett ta' linji gwida konformi mal-istandards internazzjonali bħall-WCAG 2.1, li jelenkaw il-karatteristiċi essenzjali għad-diżabilità li għandhom ikunu disponibbli fuq is-siti web kollha li jipprovdu servizzi.

AZZJONI 5:
Aċċess Aħjar għall-Kotba u Materjal ieħor f'Formati Aċċessibbli fl-Istituzzjonijiet Edukattivi

5.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha torganizza laqgħat mal-fornituri tas-servizzi edukattivi, bil-għan li l-librerji tagħhom ikollhom il-proprjetà intellettwali kollha – bħal kotba u dissertazzjonijiet – disponibbli f'firxa wiesgħa ta' formati, b'mod partikolari f'format elettroniku, ukoll f'konformità mal-prinċipji tat-Trattat ta' Marrakexx.

5.2 Is-CRPD għandha timmonitorja s-sitwazzjoni attwali mal-fornituri tas-servizzi edukattivi permezz tat-Taqsima dwar il-Monitoraġġ tal-Konvenzjoni tagħha, u tipprovdi aġġornamenti regolari lid-DDI, sabiex ikunu jistgħu jitqajmu punti rilevanti mal-fornituri tas-servizzi.

AZZJONI 6:
Tiġi Żgurata l-Aċċessibbiltà ta' Bini u Servizzi

6.1 Is-CRPD għandha tkompli bl-isforzi attwali tagħha fir-rigward ta' valutazzjoni kontinwa tal-postijiet fiżiċi, bħall-istabbilimenti tal-ospitalità u d-divertiment, il-ħwienet, iċ-ċentri tas-saħħa, iċ-ċentri taż-żgħażagħ u l-postijiet ta' qima, il-blokki tad-djar u l-akkomodazzjoni għal persuni f'sitwazzjonijiet ta' vulnerabbiltà, bħall-vittmi tal-abbuż domestiku u dawk li jfittxu l-asil, u inklużi spazji miftuħa, kif ukoll ta' servizzi offruti, permezz tat-Taqsima dwar il-Konformità tagħha, u tippreżenta rapporti regolari lid-DDI.

6.2 Id-DDI għandha, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, tqajjem tħassib imressaq mis-CRPD ma' partijiet interessati xierqa, filwaqt li tqis ukoll il-feedback meħtieġ, jew tagħmel proposti tagħha stess, biex il-leġiżlazzjoni rilevanti dwar l-aċċessibbiltà tiġi rfinata, fid-dawl taċ-ċirkostanzi partikolari fi kwalunkwe żmien.

AZZJONI 7:
Linji Gwida dwar il-Preżentazzjoni ta' Informazzjoni f'diversi Formati Aċċessibbli

7.1 Id-DDS, f'konsultazzjoni ma' entitajiet oħra bħall-FITA, għandu jiddisinja u jippubblika dokument gwida dwar il-formati aċċessibbli disponibbli għal persuni b'diversi tipi ta' nuqqasijiet.

7.2 Il-linji gwida msemmija hawn fuq għandhom ikopru dokumenti f'format awdjo, elettroniku u Braille. Produzzjoni ta' materjal Faċli biex Taqra għandha tkun koperta fil-fond. Il-linji gwida għandhom ikopru wkoll vidjows bil-Lingwa tas-Sinjali u s-sottotitoli, u d-deskrizzjoni awdjo ta' immaġini fissi jew li jiċċaqalqu f'vidjows għal persuni Blind u neqsin mid-dawl.

7.3 Il-linji gwida għandhom ikunu disponibbli għall-konsultazzjoni mal-partijiet interessati, u l-persuni b'diżabilità u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom.

AZZJONI 8:
Valutazzjoni tal-Aċċessibbiltà u Rapporti ta' Implimentazzjoni minn Entitajiet tal-Istat

8.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha twettaq diskussjonijiet ma' entitajiet governattivi u parastatali, sabiex jinbeda eżerċizzju li permezz tiegħu dawn l-entitajiet kollha jwettqu, fuq bażi regolari, valutazzjoni dettaljata tal-aċċessibbiltà u rapport ta' implimentazzjoni, dwar il-bini, l-ambjent tax-xogħol u s-servizzi offruti minnhom.

8.2 Is-CRPD għandha timmonitorja r-rapporti msemmija, u tagħti kontributi regolari lid-DDI, li għandu jiddiskuti l-kontributi msemmija mal-entitajiet rilevanti, bil-ħsieb li l-kontributi msemmija jiġu implimentati.

AZZJONI 9:
Logo ġdid tad-Diżabilità

9.1 Id-DDI għandha tidħol f'diskussjonijiet, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, mal-partijiet interessati inklużi l-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità u s-CRPD, kif ukoll organizzazzjonijiet rappreżentattivi ta' persuni b'diżabilità, dwar is-sostituzzjoni tal-logo l-antik tad-diżabilità, favur l-adozzjoni tal-Logo tal-Ġnus Magħquda dwar id-Diżabilità, li jippromwovi l-immaġni ta' persuni b'diżabilità bħala parteċipanti attivi, u ċittadini attivi fi ħdan is-soċjetà prinċipali.

9.2 Il-logo l-ġdid għandu jitnieda mill-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità, b'dan ikun segwit minn kampanja ta' sensibilizzazzjoni permezz tal-midja.

AZZJONI 10:
Aċċess għall-Ġustizzja

10.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, u f'konsultazzjoni mas-CRPD, għandha tidħol f'diskussjonijiet mal-Aġenzija għas-Servizzi tal-Qrati, sabiex tiżgura li l-Qrati tal-Ġustizzja, u s-servizzi li joffru, ikunu aċċessibbli mil-lat fiżiku, inkluż sensorjali, kif ukoll mil-lat ta' informazzjoni u proċedura, u inkluż fl-għoti ta' għajnuna legali.

10.2 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, u f'konsultazzjoni mas-CRPD, għandha tidħol f'diskussjonijiet mal-partijiet rilevanti bħall-Korp tal-Pulizija u l-LESA, sabiex tiżgura li l-persuni b'diżabilità jgawdu minn aċċess fiżiku, inkluż aċċess sensorjali għall-bini (bħal għases tal-pulizija), kif ukoll aċċessibbiltà ta' informazzjoni (bħall-aċċess għall-informazzjoni fuq l-internet), u aċċess għas-servizzi, inklużi s-servizzi ta' emerġenza.

OBJETTIV 5

OBJETTIV 5
PARTEĊIPAZZJONI FIL-KULTURA, DIVERTIMENT U RIKREAZZJONI

Artikoli tal-Konvenzjoni

21 Il-libertà tal-espressjoni u tal-opinjoni, u l-aċċess għall-informazzjoni

30 Parteċipazzjoni fil-ħajja kulturali, ir-rikreazzjoni, id-divertiment u l-isport

Miri tal-SDGs

4.7 L-iżgurar ta' edukazzjoni aċċessibbli għall-apprezzament tad-diversità kulturali u tal-kontribut tal-kultura biex jiġi sostnut l-iżvilupp sostenibbli

8.3 Promozzjoni ta' politiċi ta' żviluppi olistiċi li jappoġġjaw il-kreattività u l-innovazzjoni

8.9 It-tfassil u l-implimentazzjoni ta' politiċi għall-promozzjoni ta' turiżmu sostenibbli u aċċessibbli

12.b L-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' għodod għall-monitoraġġ ta' turiżmu sostenibbli u aċċessibbli

12.b It-tisħiħ tal-isforzi għall-protezzjoni u s-salvagwardja tal-kultura u l-wirt naturali tad-dinja għal kulħadd

Sfond

L-aċċessibbiltà tal-kultura u d-divertiment tiġi indirizzata wkoll b'mod aktar speċifiku fl-Objettiv 5 fejn, minbarra li tibni fuq il-preċetti ġenerali li jinsabu fl-Objettiv 4, azzjonijiet partikolari huma preskritti, speċjalment fir-rigward ta' elementi speċifiċi għall-parteċipazzjoni f'avvenimenti tradizzjonali bħal festi tar-raħal, li jista' jingħad li mhux dejjem jikkonformaw mal-prinċipji tad-disinn universali. Inċentivi speċifiċi għall-promozzjoni ta' din il-parteċipazzjoni huma indirizzati wkoll.

L-aċċess għall-kultura u d-divertiment permezz tal-midja jeħtieġu konformità ma' ċerti proċessi, u l-inklużjoni ta' elementi bħas-sottotitoli, ukoll fid-dawl tal-leġiżlazzjoni tal-UE li torbot lil Malta, bħall-Att Ewropew dwar l-Aċċessibbiltà u d-Direttiva dwar is-Servizzi tal-Midja Awdjoviżiva.

Fl-aħħar nett, l-isfida dejjem preżenti li tiġi żgurata rappreżentazzjoni korretta, aktar milli waħda bbażata fuq it-traġedja jew medikalizzata, ta' persuni b'diżabilità permezz tal-midja lokali, terġa' titqajjem, bil-għan li l-persuni b'diżabilità jkunu jistgħu jinvolvu ruħhom b'mod komdu fil-midja, kif ukoll jipparteċipaw f'esperjenzi tal-midja fuq l-istess bażi bħall-oħrajn.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Nagħmlu Postijiet Kulturali u ta' Divertiment, u l-Prodotti tagħhom, Aċċessibbli għal Kulħadd

1.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, bl-involviment tad-DDS, il-FITA u l-Kunsilli Lokali, u f'konsultazzjoni mat-Taqsima dwar il-Konformità tas-CRPD, għandha tinvolvi ruħha f'diskussjonijiet ma' operaturi ta' postijiet kulturali u ta' divertiment, fis-settur pubbliku u dak privat, inklużi l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom fil-każ tal-aħħar, bħal ċinemas, mużewijiet, parks, galleriji tal-arti, siti storiċi u siti oħra ta' wirt, biex tiddiskuti l-istat attwali dwar l-użu possibbli u attwali ta' tali faċilitajiet minn persuni b'diżabilità.

1.2 Għandu jitfassal rapport inizjali, li jkopri kwistjonijiet relatati mal-aċċessibbiltà, inkluża l-aċċessibbiltà ta' informazzjoni, u lakuni rilevanti, li jikkonċernaw kemm it-twassil tas-servizz, kif ukoll l-aċċessibbiltà fiżika u sensorjali tal-bini. Ir-rapport għandu jagħti wkoll attenzjoni partikolari lil elementi speċifiċi bħall-ħtiġijiet ta' persuni b'indebolimenti sensorji. Għandu jiġi inkluż sett eżawrijenti ta' linji gwida, b'enfasi fuq kif dawn il-postijiet jistgħu jsiru aċċessibbli, flimkien ma' pjan ta' azzjoni.

1.3 Is-CRPD għandha tirrevedi l-implimentazzjoni tal-pjan ta' azzjoni fuq bażi regolari, u tirreferi s-sejbiet tagħha lid-DDI, sabiex l-aġġornamenti għall-pjan imsemmi, u għal-linji gwida kif meħtieġ, ikunu jistgħu jsiru u jiġu implimentati wara, permezz ta' sforzi ta' implimentazzjoni rilevanti.

AZZJONI 2:
Nagħmlu l-Avvenimenti Pubbliċi Aċċessibbli għal Kulħadd

2.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, bl-involviment ta' partijiet rilevanti bħad-DDS, l-MTA, l-ACM, il-FITA u l-Kunsilli Lokali, u f'konsultazzjoni mat-Taqsima dwar l-Aċċessibbiltà tas-CRPD, għandha tinvolvi ruħha f'diskussjonijiet mal-organizzaturi ta' avvenimenti pubbliċi, dwar l-aċċessibbiltà ta' tali avvenimenti pubbliċi għall-persuni b' diżabilità.

2.2 Għandu jitfassal rapport inizjali, li jkopri kwistjonijiet relatati mal-aċċessibbiltà, inkluża l-aċċessibbiltà ta' informazzjoni, ta' avvenimenti pubbliċi, u lakuni rilevanti.

2.3 Sett ta' linji gwida sabiex jappoġġaw lill-organizzaturi ta' avvenimenti pubbliċi għandhom jiġu mħejjija mid-DDI, bħala riżultat ta' tali diskussjonijiet, li jkollhom l-għeruq tagħhom fil-kunċett ta' disinn universali, u abbażi tal-esperjenzi ta' persuni b'diżabilità.

2.4 Il-promozzjoni ta' avvenimenti aċċessibbli għandha tiġi indirizzata wkoll, permezz tal-isforzi konġunti tal-partijiet involuti, bħala riżultat ta' dawn id-diskussjonijiet, flimkien ma' inizjattivi għall-inkoraġġiment tal-parteċipazzjoni attiva.

AZZJONI 3:
Inċentivi għall-promozzjoni tal-Aċċessibbiltà Kulturali

3.1 Id-DDI għandha tikkoordina d-diskussjonijiet, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, u tinvolvi l-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità u d-DDS, u partijiet rilevanti bħall-MTA u l-ACM, filwaqt li tikkonsulta lis-CRPD, dwar kwistjonijiet li jikkonċernaw il-promozzjoni ta' kultura aċċessibbli, li għandhom l-għeruq tagħhom fil-prinċipju tad-disinn universali.

3.2 Id-diskussjonijiet għandhom iwasslu għall-identifikazzjoni u l-implimentazzjoni eventwali ta’ inizjattivi li jinkoraġġixxu l-parteċipazzjoni attiva ta’ persuni b’diżabilità fis-soċjetà inġenerali, permezz ta’ avvenimenti kulturali, filwaqt li jiżguraw li n-nuqqasijiet attwali li jikkonċernaw l-aċċessibbiltà ta’ dawn l-avvenimenti jiġu indirizzati permezz ta’ inizjattivi xierqa.

3.3 Skemi ta’ għotjiet għall-promoturi, flimkien ma’ linji gwida rilevanti u kriterji ta’ eliġibilità, għandhom jiġu kkunsidrati wkoll bħala eżitu li għandu jiġi segwit, u li jorbot ma’ dawn id-diskussjonijiet.

AZZJONI 4:
Rappreżentazzjoni ta’ Persuni b’Diżabilità fil-Midja

4.1 Is-CRPD għandha tlaqqa’ flimkien il-partijiet ewlenin, inklużi d-DDI, l-Awtorità tax-Xandir, id-DDS u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi ta’ persuni b’diżabilità, biex tiddiskuti s-sitwazzjoni attwali ta’ rappreżentanza ta’ persuni b’diżabilità fil-midja, b’mod ġenerali u b’mod partikolari f’avvenimenti bħat-telethons.

4.2 Id-diskussjonijiet għandhom jiffukaw fuq l-analiżi ta’ politiċi u prattiċi attwali, ai termini tal-Ħtiġiet dwar Standards u Prattika dwar id-Diżabilità u l-Preżentazzjoni tagħha fix-Xandir (Leġislazzjoni Sussidjarja 350.17 għall-Att dwar ix-Xandir), u tal-pubblikazzjoni tas-CRPD Drittijiet mhux Karità, sabiex rapporti regolari jkunu jistgħu jiġu mħejjija mis-CRPD bħala riżultat ta’ dawn id-diskussjonijiet.

4.3 Għadd ta’ rakkomandazzjonijiet dwar l-aħjar prattiċi u l-implimentazzjoni ta’ politiċi f’dan il-qasam għandhom jinġabru mis-CRPD bħala riżultat ta’ dawn id-diskussjonijiet, u mgħoddija lid-DDI, sabiex dan ixerridhom lil atturi ewlenin, bħal djar tal-midja, sabiex tiġi assigurata gwida xierqa, filwaqt illi taħdem ma’ tali atturi skont il-bżonn.

AZZJONI 5:
Lingwa tas-Sinjali u Sottotitoli fil-Programmi u r-Reklami kollha fuq it-Televiżjoni

5.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha tikkoordina mal-Awtorità tax-Xandir, il-KLSM u l-FITA, flimkien ma' rappreżentanti ta' djar tal-midja differenti, filwaqt li tikkonsulta mat-Taqsima dwar il-Monitoraġġ tal-Konvenzjoni tas-CRPD, sabiex jifformulaw u jiddiskutu pjan ta' implimentazzjoni biex jiġi żgurat li l-programmi tat-televiżjoni li jixxandru lokalment isiru aċċessibbli permezz tal-użu tal-interpretazzjoni għal-Lingwa tas-Sinjali u s-sottotitoli, għall-benefiċċju ta', fost l-oħrajn, il-persuni Deaf u l-persuni b'diżabilità intellettwali.

5.2 L-implimentazzjoni għandha ssegwi minnufih, b'rapporti regolari li għandhom jitfasslu dwar il-fażi ta' implimentazzjoni mill-KLSM u s-CRPD, u mgħoddija lid-DDI, għal diskussjoni mal-partijiet rilevanti, biex jiġi żgurat li jinħadem segwitu xieraq.

AZZJONI 6:
Nagħmlu l-avvenimenti tradizzjonali lokali u l-Isport Inklużivi u Aċċessibbli

6.1 Id-DDI għandha tikkoordina d-diskussjonijiet, f'konsultazzjoni mas-CRPD, u tinvolvi partijiet interessati inklużi l-Korp tal-Pulizija, il-Kurja, il-każini tal-banda lokali u l-kumitati tal-festi, u kumitati organizzattivi għal avvenimenti bħall-Imnarja, biex jittieħed kont tas-sitwazzjoni attwali dwar l-aċċessibbiltà ta' avvenimenti tradizzjonali lokali, u biex jiġu diskussi soluzzjonijiet u inizjattivi konkreti sabiex jiġu indirizzati oqsma fejn hemm tħassib.

6.2 Id-DDI għandha tikkoordina d-diskussjonijiet, f'konsultazzjoni mas-CRPD, u tinvolvi l-partijiet prinċipali mill-komunità sportiva lokali, kif ukoll rappreżentanti ta' sport iffukat fuq id-diżabilità bħall-futbol tal-qafas (frame football), u entitajiet rilevanti bħal Special Olympics, Paralympics u Deaflympics, sabiex jiġi diskuss l-aċċess għall-isport għal persuni b'diżabilità, l-isfidi attwali, u proposti u inizjattivi konkreti sabiex jiġi żgurat l-isport għal kulħadd.

OBJETTIV 6

OBJETTIV 6
RELAZZJONIJIET, FAMILJA, SESSWALITÀ, U LI TKUN ĠENITUR

Artikoli tal-Konvenzjoni

21 Rispett għad-dar u l-familja

22 Rispett għall-privatezza

25 Saħħa

17 Il-protezzjoni tal-integrità tal-persuna

24 Edukazzjoni

Miri tal-SDGs

3.7 L-iżgurar ta' aċċess universali għall-edukazzjoni u s-servizzi tal-kura tas-saħħa sesswali u riproduttiva għal kulħadd.

04 Faċilitajiet edukattivi li jipprovdu ambjenti ta' tagħlim sensittivi għall-età, id-diżabilità u l-ġeneru, inklużivi u effettivi

Sfond

Dan l-Objettiv jittratta aspett illi jnigġeż ħafna, iżda illi huwa meħtieġ fis-soċjetà Maltija, id-dritt ugwali ta' persuni b'diżabilità għar-rispett fir-rigward ta' relazzjonijiet personali u intimi, in-nuqqas ta' intrużjoni paternalistika f'ħajjithom u l-għażliet tagħhom, u l-għoti ta' appoġġ meħtieġ li huwa speċifiku għall-età, il-ġeneru u l-indeboliment.

Meta dan isir, jippermetti lill-persuni b'diżabilità illi jgħixu ħajja sħiħa, b'rispett sħiħ lejn ir-rieda, id-drittijiet u l-preferenzi tagħhom. Għalkemm il-liġi Maltija bħalissa tagħmel referenza għal dan is-suġġett, u saru għadd ta' inizjattivi f'dan il-qasam matul dawn l-aħħar snin, il-fatt għadu li l-protezzjoni żejda tibqa' fenomenu trasversali fis-soċjetà Maltija. Il-persuni b'diżabilità jħossu l-piż ta' dan saħansitra aktar, u dan iwassal għal ċaħda tad-drittijiet tagħhom, nuqqas ta' ftehim, u xi kultant saħansitra trattament inqas minn korrett minn dawk li suppost jirrispettawhom u jappoġġjawhom.

L-azzjonijiet ikopru aspetti bħall-ħtieġa li l-edukazzjoni sesswali tkun xierqa għall-profil ta' persuna, iżda li madankollu qatt ma tiġi miċħuda, u li l-politiċi u l-istrateġiji

nazzjonali tas-saħħa sesswali jkunu inklużivi wkoll għad-diżabilità. Huma jappellaw għal linji gwida xierqa dwar id-dritt għall-ġenituri, inkluż dawk il-ġenituri illi jirċievu appoġġ, li għandhom ikunu disponibbli, u jsiru bil-kontribut ta' persuni b'diżabilità fil-qalba ta' tali eżerċizzju, u għat-tixrid wiesa' ta' tali linji gwida permezz ta' kampanji, avvenimenti u l-midja. It-twaqqif ta' Taqsima dwar il-Familja fi ħdan Aġenzija Sapport ikun ukoll pass ewlieni lejn l-implimentazzjoni tal-kontenut ta' dan l-Objettiv.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Edukazzjoni Sesswali Komprensiva

1.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, u bl-involviment tal-Ministeru tal-Edukazzjoni, Aġenzija Żgħażagħ u d-DDS, kif ukoll is-CRPD sa fejn huma involuti l-isforzi ta' għarfien u sensibilizzazzjoni tagħha, għandha tniedi diskussjonijiet dwar it-twassil ta' edukazzjoni sesswali xierqa f'ambjenti ta' edukazzjoni kemm formali kif ukoll mhux formali, filwaqt li tagħmel sforzi biex tiżgura l-integrazzjoni l-aktar wiesgħa possibbli ta' kontenut bħal dan.

1.2 Bħala riżultat ta' dawn id-diskussjonijiet, għandu jitfassal rapport inizjali dwar is-sitwazzjoni attwali, b'enfasi partikolari fuq liema suġġetti qed ikunu koperti u liema le, kif ukoll il-firxa u l-kwalità tal-edukazzjoni sesswali li qed titwassal.

1.3 Abbażi ta' dan ir-rapport, għandu jitfassal sett rivedut ta' linji gwida, flimkien ma' pjan ta' azzjoni, bl-użu ta' approċċ komprensiv, b'enfasi fuq id-diskors mhux patronizzanti, u l-mudell tradizzjonali u medikalizzat, filwaqt illi jkun żgurat l-involviment sħiħ taż-żgħażagħ b'diżabilità, kemm matul it-tħejjija kif ukoll l-implimentazzjoni, u jiġu esplorati wkoll metodi ġodda ta' twassil, bħall-edukazzjoni bejn il-pari, kif ukoll metodi online, li jkunu wkoll, inoltre, konduttivi għal aċċessibbiltà mtejba għal ċerti utenti.

AZZJONI 2:
Politika u Strateġija inklużiva dwar is-Saħħa Sesswali

2.1 Il-Ministeru tas-Saħħa, flimkien mad-DDI, għandu jinvolvi lill-partijiet rilevanti permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tiegħu, biex jibda diskussjonijiet bil-ħsieb li jfassal Politika u Strateġija ġodda u komprensivi dwar is-Saħħa Sesswali, li fihom il-persuni b'diżabilità huma perċepiti lil hinn mid-diskors tradizzjonali ffukat fuq l-indeboliment, u huma garantiti opportunitajiet indaqs għal aċċess ta' kwalità għall-kura tas-saħħa sesswali.

2.2 B'mod partikolari, il-Politika u l-Istrateġija l-ġodda għandhom jenfasizzaw li l-isforzi biex tiġi sfurzata l-kontraċezzjoni fuq persuni b'diżabilità, b'mod partikolari persuni b'diżabilitajiet intellettwali u psikosoċjali, u inkluża l-isterilizzazzjoni permezz ta' kontraċezzjoni permanenti, għandhom jiġu miġġielda b'mod effettiv, flimkien ma' kwalunkwe sforzi jew miżuri li jippermettu t-terminazzjoni ta' tqaliet speċifikament marbuta mad-diżabilità tal-ġenitur jew tal-fetu.

2.3 L-abbozz tal-Politika u l-Istrateġija għandhom ikunu disponibbli għall-konsultazzjoni pubblika, permezz ta' sforzi konġunti bejn il-Ministeru tas-Saħħa u d-DDI, li għandhom jiżguraw li l-proċess imsemmi jkun kompletament inklużiv għall-persuni b'diżabilità.

2.4 L-implimentazzjoni tal-Istrateġija finali għandha tkun ir-responsabbiltà tal-Ministeru tas-Saħħa, bis-CRPD tkun responsabbli għall-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-Istrateġija fuq bażi regolari fir-rigward tad-drittijiet ta' persuni b'diżabilità, u sabiex tirreferi s-sejbiet tagħha lill-Ministeru tas-Saħħa, biex l-aġġornamenti għall-imsemmija Politika u Strateġija jkunu jistgħu jsiru u jiġu implimentati wara, permezz ta' sforzi ta' implimentazzjoni rilevanti.

AZZJONI 3:
Ħolqien ta’ Taqsima dwar il-Familja f’Aġenzija Sapport

3.1 Aġenzija Sapport għandha twaqqaf Taqsima ġdida fi ħdan is-servizzi tagħha. Din it-Taqsima għandha tkun responsabbli biex tappoġġja familji ta’ persuni b’diżabilità, inklużi ġenituri b’ diżabilità, u tinterpreta t-terminu “familji” fl-aktar sens wiesa’ possibbli.

Din it-Taqsima għandha eventwalment issir punt uniku ta’ servizz għas-servizzi ta’ appoġġ għall-familja.

3.2 B’ħidma mad-DDI u partijiet rilevanti oħra permezz tal-istrutturi rilevanti tad-DDI, din it-Taqsima għandha tidentifika r-riżorsi umani u riżorsi oħra meħtieġa, u tadotta l-aħjar prattiċi biex tipprovdi l-interventi meħtieġa, jew waħedhom u/jew flimkien ma’ entitajiet governattivi jew privati oħra, u tibni fuq l-isforzi attwali li qed isiru minn Aġenzija Sapport u d-DDS.

AZZJONI 4:
Korsijiet ta’ Preparazzjoni taż-Żwieġ Inklużivi

4.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha torganizza diskussjonijiet ma’ partijiet ewlenin, inkluż il-Kurja u d-DDS, sabiex tiżgura li l-korsijiet relatati maż-żwieġ offruti mill-Knisja Kattolika Rumana jkunu inklużivi, u ma jurux persuni b’diżabilità b’modi negattivi u sterjotipiċi, inkluż fir-rigward ta’ materji relatati mas-sesswalità tagħhom.

4.2 Is-CRPD għandha toffri l-għarfien espert tagħha fir-rigward tat-taħriġ tal-membri tal-kleru u l-persuni lajċi involuti fil-ħolqien u t-twassil ta’ tali korsijiet, dwar aspetti rilevanti, inkluż appoġġ fl-akkwist u t-taħriġ ta’ kelliema mistiedna li huma persuni b’diżabilità.

AZZJONI 5:
Linji gwida dwar id-Dritt Li Tkun Ġenitur u d-Dritt li Tkun Ġenitur Appoġġjat

5.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, f'konsultazzjoni mas-CRPD, u bl-involviment tad-DDS, Aġenzija Sapport u entitajiet oħra li jipprovdu servizzi lil persuni b'diżabilità, u tfal ta' ġenituri b'diżabilità, għandha ssejjaħ diskussjonijiet bil-ħsieb li jitfasslu linji gwida dwar id-dritt li tkun ġenitur, inklużi kwistjonijiet ta' kunsens, u dwar il-dritt li tkun ġenitur appoġġjat, għall-persuni b'diżabilità, u li jibnu fuq l-isforzi attwali li qed isiru mill-partijiet involuti.

5.2 Dawn il-linji gwida għandhom jiġu mnedija bħala standards permezz tal-SCSA, wara proċess ta' konsultazzjoni, bil-parteċipazzjoni sħiħa tal-ġenituri b'diżabilità, illi jingħataw l-appoġġi u l-akkomodazzjonijiet rilevanti kollha biex ikunu jistgħu jipparteċipaw b'mod effettiv fil-proċess.

AZZJONI 6:
Kampanja tal-Midja u Avvenimenti għall-Professjonisti Ewlenin

6.1 Id-DDI u s-CRPD għandhom ilaqqgħu lill-partijiet rilevanti bħal rappreżentanti mill-Fakultà tal-Università ta' Malta għat-Tisħiħ tas-Soċjetà, biex jiżviluppaw materjal awdjo-viżiv edukattiv, immirat lejn il-pubbliku inġenerali, li jfittex illi jkisser it-tabù dwar is-sesswalità u l-isterjotipi assoċjati mas-sesswalità ta' persuni b'diżabilità.

6.2 Id-DDI u s-CRPD għandhom jiddiskutu ma' partijiet ewlenin bħad-DDS, dwar l-organizzazzjoni ta' konferenzi u seminars regolari li jiffukaw fuq is-sesswalità ta' persuni b'diżabilità, li jkunu indirizzati lejn professjonijiet bħal tobba u infermiera, għalliema, carers u assistenti personali, kif ukoll il-korpi professjonali tagħhom.

OBJETTIV 7

OBJETTIV 7
EDUKAZZJONI INFORMALI, FORMALI U MHUX FORMALI

Artikoli tal-Konvenzjoni

21 Edukazzjoni

7 Tfal b'diżabilità

9 Aċċessibbiltà

21 Il-libertà tal-espressjoni u tal-opinjoni, u l-aċċess għall-informazzjoni

Miri tal-SDGs

4.4 Żieda fl-għadd ta' żgħażagħ u adulti li għandhom ħiliet rilevanti li jwasslu għal impjieg deċenti u intraprenditorija

4.5 L-eliminazzjoni tad-Disparitajiet bejn is-Sessi fl-Edukazzjoni u l-Iżgurar ta' Aċċess Ugwali għal-Livelli Kollha tal-Edukazzjoni u t-Taħriġ Vokazzjonali għall-persuni vulnerabbli inklużi persuni b'diżabilità

4.8 Bini u Aġġornament ta' Faċilitajiet Edukattivi li huma (ukoll) Sensittivi għad-Diżabilità, u l-Proviżjoni ta' Ambjenti ta' Tagħlim Siguri, Mhux vjolenti, Inklużivi u Effettivi għal Kulħadd

9.c Żieda b'mod sinifikanti għall-aċċess għat-teknoloġija tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni (ICT)

Sfond

Fil-qasam tal-Edukazzjoni, għalkemm l-aħħar snin raw fehim aħjar tal-kunċett ta' inklużjoni għall-kuntrarju ta' sempliċi integrazzjoni, iż-żieda ta' appoġġi fis-sistema edukattiva, u aċċessibbiltà fiżika u sensorjali aħjar, dejjem hemm aktar illi għad irid jiġi kopert f'dak li huwa qasam li dejjem qed jevolvi. L-ippjanar tat-tranżizzjoni huwa wieħed mill-oqsma ewlenin fejn hija ġġustifikata aktar azzjoni taħt l-Objettiv 7, kif ukoll karatteristiċi speċifiċi bħall-iżgurar li l-Pjanijiet ta' Edukazzjoni Individwalizzati (IEPs) tal-istudenti jkunu legalment vinkolanti, skont il-prattika komuni f'pajjiżi oħra. Barra minn hekk, l-iżgurar li l-persunal xieraq ikun ikkwalifikat b'mod adegwat biex iwettaq ir-rwoli tiegħu, huwa kruċjali għas-settur daqs kemm huma inizjattivi speċifiċi, bħal dawk li jiżguraw it-tixrid u l-aċċess għad-diġitalizzazzjoni fi ħdan is-sistema edukattiva.

Mhijiex biss is-sistema edukattiva formali li hija koperta minn dan l-Objettiv, iżda wkoll edukazzjoni mhux formali u informali, f'konformità ma' approċċ komuni dejjem aktar enfasizzat fi ħdan strutturi bħal dawk tal-Unjoni Ewropea, u ai termini ta' obbligi bħall-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli.

Studji dwar l-aċċessibbiltà minn istituzzjonijiet edukattivi huma koperti wkoll kif meħtieġ, lejn l-implimentazzjoni ta' dan l-Objettiv, kif ukoll il-kollaborazzjoni mal-awtoritajiet regolatorji biex jiġi żgurat element trasversali tal-inklużjoni soċjali, u l-implimentazzjoni ta' proġetti mmirati lejn gruppi speċifiċi, bħaż-żgħażagħ u dawk b'nuqqas ta' smigħ.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
IEPs Legalment Vinkolanti għall-Istudenti kollha

1.1 Id-DDI għandha, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, tniedi diskussjonijiet mal-Ministeru tal-Edukazzjoni, id-DDS u l-Fakultà tal-Edukazzjoni tal-Università ta' Malta, u tikkonsulta lis-CRPD, sabiex tiddiskuti tħassib dwar is-sistema attwali marbuta ma' Pjanijiet Edukattivi Individwalizzati (IEPs), inkluża l-estensjoni ta' din is-sistema għal studenti tal-edukazzjoni postsekondarja u terzjarja, li jinvolvu entitajiet rilevanti ta' appoġġ għad-diżabilità tal-istituzzjonijiet fid-diskussjonijiet, u tfassal triq 'il quddiem.

1.2 Id-DDI għandha tikkoordina mal-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità u mal-Ministeru tal-Edukazzjoni, sabiex il-leġiżlazzjoni titressaq biex tiżgura li l-IEPs isiru dokument legalment vinkolanti f'Malta, filwaqt li tispeċifika wkoll li l-istudenti b'diżabilità għandhom ikunu involuti fl-iżvilupp tal-IEPs tagħhom u fl-ippjanar ta' tranżizzjoni relatat.

AZZJONI 2:
Programmi ta' Tranżizzjoni

2.1 Id-DDI għandha, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, f'konsultazzjoni mas-CRPD, u bl-inklużjoni ta' partijiet rilevanti bħall-Ministeru tal-Edukazzjoni, id-DDS u l-Fakultà tal-Edukazzjoni tal-Università ta' Malta, tiddiskuti u tevalwa l-programm ta' tranżizzjoni attwali għall-istudenti b'diżabilità minn stadju edukattiv għal ieħor.

2.2 Għandhom isiru sforzi rilevanti, abbażi ta' dawn id-diskussjonijiet, sabiex jitressqu l-bidliet rilevanti fil-politika u l-leġiżlazzjoni, kif ukoll jitnedew skemi li jinvolvu diversi atturi, biex jiġi żgurat l-użu ta' mudelli mfassla apposta u skont l-aħjar prattiċi.

AZZJONI 3:
Tħejjija ta' Studji dwar l-Aċċessibbiltà minn Stabbilimenti Edukattivi

3.1 Id-DDI għandha tikkoordina mal-Ministeru tal-Edukazzjoni, u tikkonsulta mas-CRPD, sabiex stabbilimenti edukattivi, kemm pubbliċi kif ukoll privati, ikunu jistgħu iħejju studji regolari, fil-forma ta' valutazzjoni dettaljata tal-aċċessibbiltà tal-bini/faċilitajiet tagħhom, kemm mil-lat fiżiku kif ukoll minn dak sensorjali, u mil-lat tal-kunsinna tal-kontenut.

3.2 Linji gwida speċifiċi f'dan ir-rigward għandhom jiġu żviluppati, inklużi kriterji li għandhom jgħinu fit-tfassil ta' studji, u tali linji gwida għandhom jiġu aġġornati wara diskussjonijiet ulterjuri minn żmien għal żmien.

AZZJONI 4:
Appoġġ għat-Taħriġ għal Persuni b'Diżabilità dwar l-użu tat-Teknoloġija Diġitali

4.1 Id-DDI u l-FITA, f'konsultazzjoni mas-CRPD, għandhom jiddiskutu modi kif il-persuni b'diżabilità għandhom jiġu appoġġati sabiex jibdew korsijiet relatati mal-ICT, inkluż, iżda mhux limitati għall-użu bażiku ta' kompjuters u tagħmir diġitali bħal tablets, kif ukoll it-twettiq ta' korsijiet bħal dawk li jwasslu għaċ-ċertifikazzjoni tal-ECDL.

4.2 Inċentivi finanzjarji għandhom jiġu esplorati matul l-imsemmija diskussjonijiet, bl-involviment tal-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità u l-Ministeru tal-Finanzi skont kif meħtieġ.

4.3 Għandu jitfassal pjan ta' azzjoni, li jinkludi l-ibbaġitjar. L-implimentazzjoni għandha ssegwi.

AZZJONI 5:
Kollaborazzjoni mal-FHEA dwar materji li jikkonċernaw l-Inklużjoni Soċjali fl-Edukazzjoni

5.1 Id-DDI għandha tikkoordina diskussjonijiet mal-FHEA, filwaqt li tikkonsulta mat-Taqsima dwar l-Investigazzjonijiet tas-CRPD, dwar modi ta' kif l-edukazzjoni postsekondarja, terzjarja u edukazzjoni oħra mhux obbligatorja ssir aktar aċċessibbli għall-persuni b'diżabilità.

5.2 Għandu jitfassal rapport inizjali wara dawn id-diskussjonijiet, li jenfasizza wkoll il-lakuni fir-rigward tal-aċċessibbiltà tas-servizzi edukattivi, l-approċċi pedagoġiċi, l-aċċess għall-informazzjoni (bħal materjal akkademiku), u s-sensibilizzazzjoni tal-persunal dwar id-diżabilità.

5.2 B'segwitu għal dan ir-rapport, għandu jitfassal pjan ta' azzjoni, b'rakkomandazzjonijiet dwar kif jiġu indirizzati n-nuqqasijiet identifikati, inkluż permezz tal-ħolqien ta' proġetti u inizjattivi speċifiċi, li jinvolvu persuni b'diżabilità fl-istadji kollha.

AZZJONI 6:
Garanzija ta' LSEs kwalifikati u b'esperjenza xierqa

6.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha torganizza diskussjonijiet mal-Ministeru tal-Edukazzjoni, filwaqt li tikkonsulta mat-Taqsima dwar l-Investigazzjonijiet tas-CRPD, bil-ħsieb li taqbel dwar it-triq 'il quddiem fir-rigward tal-professjonalizzazzjoni tal-Edukaturi tal-Appoġġ għat-Tagħlim (LSEs), it-tneħħija gradwali ta' persunal mhux kwalifikat li jservi f'tali kapaċità, u s-sostituzzjoni gradwali minn persunal kwalifikat kif xieraq.

6.2 Għandu jitfassal pjan ta' azzjoni, wara dawn id-diskussjonijiet, kif ukoll abbozz ta' leġiżlazzjoni, li mbagħad jitressaq 'il quddiem mill-Ministeru tal-Edukazzjoni u l-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità.

6.3 Is-CRPD, permezz tat-Taqsima dwar il-Monitoraġġ tal-Konvenzjoni tagħha, għandha tirrevedi l-progress miksub fid-dawl tal-pjan ta' azzjoni u l-leġiżlazzjoni adottati, u toffri kontributi regolari, li għandhom jiġu inklużi fil-proċess ta' implimentazzjoni, u li għandhom jintużaw għal kwalunkwe emenda meħtieġa għall-pjan jew għal-leġiżlazzjoni, minn żmien għal żmien.

AZZJONI 7:
Inizjattivi Speċifiċi

7.1 Il-programm Youth.Inc fi ħdan Aġenzija Żgħażagħ, permezz ta' persuni li jaħdmu maż-żgħażagħ u bl-appoġġ tal-Ministeru tal-Edukazzjoni, id-DDI u s-CRPD, għandu jippromwovi aktar programmi mfassla b'mod speċjali biex jippromwovu d-diversità fil-ħiliet u l-abbiltajiet tal-istudenti, bil-fokus kruċjali ta' dawn il-programmi jkun l-emanċipazzjoni.

7.2 Id-DDI għandha tikkoordina mal-FITA, sabiex tiddiskuti l-installazzjoni ta' sistemi ta' ċirkwiti tas-smigħ u teknoloġiji oħra ta' assistenza, f'bini użat mill-fornituri edukattivi kollha.

AZZJONI 8:
Twaqqif ta' grupp ta' ħidma dwar l-Inklużjoni u l-Edukazzjoni

8.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha tikkoordina grupp ta' ħidma, bil-parteċipazzjoni tal-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità, il-Ministeru tal-Edukazzjoni, is-socjetà ċivili u trejdjunjins rilevanti, illi jiltaqa' b'mod regolari u jiddiskuti materji koperti minn dan l-Objettiv.

OBJETTIV 8

OBJETTIV 8
KURA TAS-SAĦĦA

Artikoli tal-Konvenzjoni

25 Saħħa

Miri tal-SDGs

3.8 Il-kisba ta' kopertura universali tas-saħħa u aċċess għal kura tas-saħħa essenzjali ta' kwalità, u sigura, mediċini u vaċċini essenzjali effettivi, ta' kwalità u affordabbli għal kulħadd

3.7 Aċċess Universali għas-Servizzi tal-Kura tas-Saħħa Sesswali u Riproduttiva u l-Integrazzjoni tas-Saħħa Riproduttiva fi Strateġiji u Programmi Nazzjonali

3.d It-tisħiħ tal-kapaċità għal twissija bikrija, tnaqqis tar-riskju, u ġestjoni tar-riskji għas-saħħa nazzjonali u globali

Sfond

L-Objettiv 8 huwa qasam kruċjali iżda delikat. Filwaqt li l-Kura tas-Saħħa hija wkoll ta' importanza kbira għall-persuni b'diżabilità, għadha sfida fundamentali biex jiġi żgurat li d-diżabilità u s-saħħa ma jitqiesux bħala kunċetti interkambjabbli. Pjuttost, il-kundizzjonijiet tas-saħħa għandhom jitqiesu bħala komponent tad-diżabilità u, l-aktar importanti, l-aċċess għall-kura tas-saħħa b'mod ġenerali għall-persuni b'diżabilità, u mhux biss fir-rigward tal-indeboliment tagħhom, għandu jkun disponibbli għalihom fuq bażi ugwali ma' oħrajn.

Is-sensitizzazzjoni kontinwa tal-professjonisti mediċi hija rekwiżit f'dan il-qasam, kemm fir-rigward ta' kontenut, kif ukoll f'oqsma speċifiċi bħal "notifikazzjoni ta' aħbar", kemm fir-rigward tal-kundizzjonijiet tas-saħħa li jikkontribwixxu għal diżabilità, kif ukoll fir-rigward tal-komunikazzjoni ma' persuni b'diżabilità differenti, bħal ma' persuni Deaf jew dawk

b'diżabilitajiet intellettwali. Barra minn hekk, il-Kodiċijiet tal-Etika għall-professjoni medika għandhom jiġu riveduti biex tiġi żgurata perspettiva xierqa tad-diżabilità, u għandhom jiġu stabbiliti mekkaniżmi xierqa ta' monitoraġġ u għoti ta' kontribuzzjonijiet wara dan.

Perspettiva ta' diżabilità fil-bordijiet mediċi hija indirizzata wkoll permezz ta' azzjoni rilevanti. Fl-aħħar nett, jiġi diskuss mekkaniżmu ta' rappurtar xieraq dwar l-aċċess għas-saħħa minn persuni b'diżabilità, sabiex jiġu identifikati n-nuqqasijiet u jiġu infurmati l-politika u l-prattika futuri.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Reviżjoni tal-Kodiċijiet tal-Etika għall-professjonisti mediċi

1.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha torganizza diskussjonijiet mad-DDS, mal-korpi rilevanti tal-professjoni medika u mal-Fakultajiet u d-Dipartimenti assoċjati tagħhom fl-Università ta' Malta, filwaqt li tikkonsulta lis-CRPD, bil-għan li jiġu riveduti l-Kodiċijiet tal-Etika eżistenti, bil-għan li jitbiegħdu mid-diskorsi tradizzjonali dwar id-diżabilità.

1.2 Is-CRPD, permezz tat-Taqsima dwar il-Monitoraġġ tal-Konvenzjoni u t-Taqsima dwar ir-Riċerka tagħha, għandha tirrevedi l-funzjonament tal-Kodiċijiet ta' Etika eżistenti u riveduti, u tressaq rakkomandazzjonijiet, li mbagħad jiġu diskussi mal-partijiet interessati permezz tad-DDI, bl-iskop illi dawn jiġu implimentati.

AZZJONI 2:
Taħriġ Speċjalizzat lill-Professjonisti Mediċi dwar "Notifikazzjoni ta' Aħbar"

2.1 Id-DDI għandha ssejjaħ diskussjonijiet mal-Ministeru tas-Saħħa u d-DDS, filwaqt illi tikkonsulta mas-CRPD, sabiex tiżviluppa taħriġ lil gruppi differenti ta' professjonisti mediċi, dwar in-notifikazzjoni ta' kull aħbar lil persuni b'diżabilità u l-familji tagħhom b'mod sensittiv għad-diżabilità, kemm jekk fir-rigward tad-dijanjosi ta'

indeboliment, jew għall-komunikazzjoni ta' materji oħra relatati mas-saħħa meta jkun meħtieġ approċċ partikolari.

2.2 Is-CRPD għandha tirrevedi regolarment kwalunkwe taħriġ bħal dan imfassal b'dan il-mod, u tikkomunika kontributi rilevanti lid-DDI, sabiex tali kontributi jkunu jistgħu jiġu kkomunikati lill-partijiet rilevanti, u reviżjonijiet rilevanti għal inizjattivi ta' taħriġ imsemmija jsiru kif xieraq.

AZZJONI 3:
Sensibilizzazzjoni aħjar dwar id-Diżabilità għall-Bordijiet Mediċi"

3.1 Id-DDI għandha tiddiskuti mar-rappreżentanti tal-Ministeru tas-Saħħa u partijiet rilevanti oħra, permezz tal-istrutturi tagħha, filwaqt li tikkonsulta s-CRPD, dwar modi differenti ta' kif il-bordijiet mediċi jkollhom għarfien aħjar dwar id-diżabilità u dwar il-ħtiġijiet ta' persuni b'diżabilità, sabiex jiġi żgurat li kwalunkwe deċiżjoni meħuda minn dawn il-bordijiet tirrispetta d-dinjità u d-drittijiet tal-persuni b'diżabilità.

3.2 Rapport inizjali għandu jitfassal wara d-diskussjonijiet imsemmija, li jiddeskrivi s-sitwazzjoni attwali, il-lakuni u r-rakkomandazzjonijiet, sabiex ir-rakkomandazzjonijiet imsemmija mbagħad jiġu ppreżentati lill-Ministeru tas-Saħħa, u l-ilħna tal-persuni b'diżabilità u l-familji tagħhom ikunu ta' importanza kbira fit-twettiq ta' dan il-proċess.

AZZJONI 4:
Rappurtar dwar materji relatati mal-aċċess għas-saħħa minn persuni b'diżabilità

4.1 Is-CRPD għandha tikkoordina mal-Ministeru tas-Saħħa, sabiex tipproduċi rappurtar regolari dwar l-aċċess għas-servizzi minn persuni b'diżabilità, dwar materji relatati mas-saħħa ġenerali, kif ukoll dwar materji ta' saħħa li huma speċifikament relatati mal-indeboliment, kif ukoll azzjonijiet rilevanti meħuda u lakuni identifikati. Dawn ir-rapporti għandhom jintbagħtu lid-DDI.

4.2 Abbażi ta' rapporti bħal dawn, id-DDI għandha tlaqqa' lill-Ministeru tas-Saħħa u lill-partijiet rilevanti, permezz tal-mekkaniżmi tagħha, sabiex tiddiskuti t-triq 'il quddiem fl-indirizzar ta' materji u lakuni identifikati, bil-parteċipazzjoni u l-kontribut ta' persuni b'diżabilità u l-familji tagħhom.

OBJETTIV 9

OBJETTIV 9
XOGĦOL U IMPJIEGI

Artikoli tal-Konvenzjoni

27 Xogħol u impjieg

Miri tal-SDGs

8.5 Impjieg Sħiħ u Produttiv u Xogħol Deċenti għal Kulħadd, inkluż għal Persuni b'Diżabilità, u Paga Ugwali għal Xogħol ta' Valur Ugwali

6.1 Żieda sostanzjali fl-għadd ta' żgħażagħ u adulti li għandhom ħiliet rilevanti, inklużi ħiliet vokazzjonali tekniċi, għall-impjiegi, impjiegi deċenti, u l-intraprenditorija

Sfond

Qasam ewlieni li għandu jiġi indirizzat minn Malta huwa dak relatat max-Xogħol u l-Impjiegi. Fehim tal-mudell soċjali ta' diżabilità u ta' approċċ iċċentrat fuq il-persuna huwa kruċjali, kemm biex titqies is-sitwazzjoni attwali, kif ukoll biex isiru r-riformi u ż-żidiet meħtieġa fil-politika u l-prattika. Filwaqt li matul dawn l-aħħar snin ġew stabbiliti għadd ta' inċentivi, bħal inċentivi fiskali għal min iħaddem, u qafas leġiżlattiv li jiżgura akkomodazzjoni raġonevoli ġenerali għall-impjegati b'diżabilità, flimkien ma' sforzi ta' sensibilizzazzjoni u miżuri ta' infurzar, għandha tittieħed azzjoni f'għadd ta' oqsma.

Hemm il-ħtieġa li nitbiegħdu minn sistema illi tpoġġi lill-persuni b'diżabilità ġo kaxxi, u tarahom bħala li jikkwalifikaw biss għal impjiegi "speċjali" jew segregati, jew li jkunu impjegabbli biss f'ċerti impjiegi ta' livell baxx. Għad hemm ukoll nuqqas ta' għarfien fi ħdan il-komunità tan-negozju dwar x'inhi d-diżabilità, u x'jistgħu verament joffru l-persuni b'diżabilità.

L-għan aħħari li għandu jintlaħaq permezz ta' dan l-Objettiv għandu jkun l-ugwaljanza tal-opportunitajiet, permezz ta' approċċ bil-parteċipazzjoni ta' diversi partijiet ikkonċernati, li jippermetti li l-persuni b'diżabilità jkunu membri tas-soċjetà illi jgħixu ħajja ta' sodisfazzjon, u jikkontribwixxu lil tali soċjetà, filwaqt illi jinbidlu l-perċezzjonijiet soċjali fil-proċess.

Għalhekk, il-gwida dwar il-karriera għandha tibda kmieni, flimkien ma' kampanji ta' informazzjoni għall-partijiet kollha involuti, inkluż permezz tal-midja.

Filwaqt li għandhom ikunu fis-seħħ strateġiji aġġornati dwar l-impjiegi, inkluża enfasi qawwija fuq il-fażi ta' qabel l-impjieg, għandha tkun meħtieġa enfasi xierqa fuq iż-żamma tal-impjiegi, filwaqt li għandhom jiġu indirizzati niċeċ speċifiċi bħall-ħidma fost iż-żgħażagħ, u l-intrapriża soċjali, kemm għall-persuni b'diżabilità nfushom, kif ukoll għal dawk li jaħdmu magħhom.

Il-mixja minn sistema ta' kwoti għal sistema aktar inkluživa għandha tiġi inċentivata wkoll permezz taċ-ċertifikazzjoni ta' impjegaturi inkluživi, filwaqt li tkompli tibni fuq strutturi eżistenti, u obbligi bħall-għoti ta' akkomodazzjoni raġonevoli.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
DETs speċifiċi u Informazzjoni mmirati lejn Kull Min Iħaddem

1.1 Is-CRPD għandha, b'konsultazzjoni mal-partijiet interessati rilevanti, inklużi r-rappreżentanti ta' min iħaddem u l-Forum Malti dwar id-Diżabilità u n-Negozju, il-persuni b'diżabilità u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom, kif ukoll id-DDS u d-DDI, tirrevedi u taġġorna l-programm DET tagħhom immirat speċifikament lejn min iħaddem u l-persunal tagħhom, biex tirrifletti s-sitwazzjoni attwali, u l-ħtiġijiet rilevanti, filwaqt li tiżviluppa materjali aċċessibbli u on-demand, online u stampati, għal min iħaddem, inklużi linji gwida speċifiċi.

1.2 Id-DDI għandha tassisti lis-CRPD, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, fid-diskussjoni ma' min iħaddem u mar-rappreżentanti tagħhom, kif ukoll ma' entitajiet tal-Istat, sabiex jinkisbu garanziji minn min iħaddem u minn entitajiet differenti, biex jiġi żgurat li d-DET imsemmi jitwassal mis-CRPD, b' mod imfassal apposta, għal żona ta' lħuq wiesgħa kemm jista' jkun, u biex jiġi żgurat it-tixrid l-aktar wiesa' possibbli ta' materjali online u stampati għal min iħaddem, inklużi linji gwida speċifiċi.

AZZJONI 2:
Strateġija ta' Qabel l-Impjieg, l-Impjieg u ż-Żamma tal-Impjieg

2.1 Id-DDI għandha, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, tikkoordina ma' partijiet interessati differenti, inklużi JobsPlus, LSF, Malta Enterprise, l-esperti u r-rappreżentanti ta' min iħaddem, tikkonsulta lis-CRPD u timputa l-involviment u l-kontribut ta' persuni b'diżabilità, biex tabbozza Strateġija ta' Qabel l-Impjieg, l-Impjieg u Żamma ta' Impjieg, ibbażata fuq il-partikolaritajiet tax-xenarju lokali, filwaqt li tibbaża fuq l-aħjar prattiċi ppruvati u ttestjati użati fi bnadi oħra.

2.2 Il-ħidma preparatorja dwar l-Istrateġija ta' Qabel l-Impjieg, l-Impjieg u ż-Żamma tal-Impjieg għandha tiżgura enfasi partikolari fuq it-taħriġ u l-investiment f'sezzjonijiet tal-popolazzjoni fejn il-persuni b'diżabilità, minħabba fatturi bħat-tip ta' indeboliment jew l-istatus soċjoekonomiku, storikament ġew żvantaġġati b'mod kroniku, filwaqt li jitqiesu miżuri speċifiċi bħaċ-ċertifikazzjoni formali tal-kowċis tax-xogħol, b'kollaborazzjoni mal-FHEA u istituzzjonijiet edukattivi speċifiċi

2.3 Strateġija bħal din għandha tinħareġ għall-konsultazzjoni pubblika, u tinkludi pjan ta' implimentazzjoni, li għandu jiġi ġestit mid-DDI flimkien ma' JobsPlus, permezz ta' mekkaniżmi rilevanti, u tipproponi wkoll proġetti jew skemi speċifiċi, ta' tul ta' żmien medju sa twil, bil-għan li jiġu implimentati l-prinċipji ewlenin ta' dik l-Istrateġija.

2.4 Is-CRPD, permezz tat-Taqsima dwar il-Monitoraġġ tal-Konvenzjoni u t-Taqsima tar-Riċerka tagħha, għandha tirrevedi l-funzjonament tal-Istrateġija, u tal-iskemi u l-inizjattivi kollha li jitħaddmu bis-saħħa ta' din l-Istrateġija, u tressaq rakkomandazzjonijiet filwaqt li tenfasizza n-nuqqasijiet, fir-rigward ta' funzjonament aħjar tal-Istrateġija u ta' inizjattivi msemmija, u l-ħtieġa ta' emendi għall-Istrateġija,

jew emendi għal, twaqqif jew ħolqien ta' skemi ġodda bis-saħħa ta' dik l-Istrateġija, sabiex id-DDI u l-JobsPlus imbagħad ikunu jistgħu jaħdmu mal-partijiet rilevanti sabiex jittieħdu l-passi meħtieġa skont il-bżonn.

AZZJONI 3:
Appoġġ u Aġġustamenti Relatati max-Xogħol

3.1 Id-DDI, flimkien mad-Diviżjoni għas-Servizzi ta' Impjieg Inklużiv tal-JobsPlus, u l-LSF, filwaqt li jikkonsultaw lis-CRPD għandhom, filwaqt li jaġixxu permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tiegħu, janalizzaw il-ħtiġijiet attwali tal-impjegati b'diżabilità, kif ukoll ta' dawk il-persuni f'impjieg li jappoġġjaw b'mod attiv lill-persuni b'diżabilità, b'dawn tal-aħħar ikunu minorenni jew adulti, bħal sigħat tax-xogħol flessibbli, u akkomodazzjoni raġonevoli bħall-użu ta' teknoloġiji ta' assistenza.

3.2 Fatturi speċifiċi relatati mad-drittijiet ta' persuni b'diżabilità u unjonizzazzjoni, kif ukoll il-ħtieġa li jiġu indirizzati modalitajiet u sfidi speċifiċi ffaċċjati f'dan ir-rigward, għandhom jiġu indirizzati wkoll permezz ta' din l-analiżi.

3.3 Ir-riżultati tad-diskussjonijiet imsemmija għandhom jiġu ppreżentati mid-DDI lill-awtoritajiet rilevanti, sabiex titfassal proposta li tkun ippreżentata lill-Kabinett tal-Ministri, fejn jiġu stabbiliti mekkaniżmi xierqa għall-benefiċċju ta' impjegati b'diżabilità differenti, kif ukoll għal dawk il-persuni f'impjieg li jappoġġjaw b'mod attiv lil persuni b'diżabilità.

AZZJONI 4:
Il-Promozzjoni tal-Inċentivi tal-Intrapriżi Soċjali

4.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, u f'konsultazzjoni mas-CRPD u l-Forum Malti dwar id-Diżabilità u n-Negozju, għandha tiddiskuti mal-partijiet ewlenin, inklużi iżda mhux limitati għall-Ministeru tal-Ekonomija u l-Malta Enterprise, il-formulazzjoni u l-implimentazzjoni ta' skema ta' intrapriża soċjali f'Malta, biex jibbenefikaw ukoll inizjattivi meħuda fir-rigward tas-settur Malti tad-diżabilità, b'enfasi partikolari fuq inizjattivi mħaddma u ġestiti minn persuni b'diżabilità.

4.2 Dokument ta' politika u proposti leġiżlattivi li joħorġu minn dawn id-diskussjonijiet għandhom jitpoġġew għal konsultazzjoni pubblika, imwettqa b'mod aċċessibbli biex tiġi żgurata l-akbar parteċipazzjoni possibbli minn persuni b'diżabilità, qabel ma jiġu implimentati mill-partijiet rilevanti.

AZZJONI 5:
Servizzi Mtejba ta' Gwida għall-Karriera

5.1 Id-DDI għandha tiddiskuti, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, u bl-inklużjoni ta' JobsPlus u LSF, proposti għall-ħolqien jew it-titjib ta' servizzi ta' karriera u ta' gwida vokazzjonali, li jibdew kmieni fil-ħajja ta' persuna, biex iservu aħjar persuni b'diżabilità involuti fis-suq tax-xogħol, u b'mod partikolari fis-suq tal-impjiegi mainstream.

5.2 Diskussjonijiet bħal dawn għandhom jimmiraw ukoll speċifikament lejn l-akkwist u t-taħriġ ta' persunal xieraq, li jimplimenta programmi bbażati fuq l-aħjar prattiċi osservati, filwaqt li jkun imfassal għar-realtajiet tas-settur lokali tal-impjiegi.

AZZJONI 6:
Ħidma ta' Sensibilizzazzjoni u Detached Work maż-Żgħażagħ

6.1 Aġenzija Żgħażagħ,flimkien ma' partijiet ewlenin oħra inkluż il-Fakultà tal-Università ta' Malta għat-Tisħiħ tas-Soċjetà, l-LSF, il-JobsPlus, id-DDI u s-CRPD, għandhom jagħmlu sforzi sabiex jiżguraw l-użu tal-ħidma fost iż-żgħażagħ bħala għodda biex jiġu inklużi aħjar il-minoranzi soċjali, inklużi l-persuni b'diżabilità.

6.2 L-isforzi msemmija għandhom iwasslu għall-ħolqien ta' inizjattivi speċifiċi, li jkollhom l-għanijiet doppji li joħolqu kuxjenza dwar is-servizzi u l-faċilitajiet eżistenti għall-impjegabbiltà tal-minoranzi soċjali, u li jservu bħala rabta ma' entitajiet bħal-LSF u l-Jobsplus.

6.3 It-taħriġ ta' persuni kwalifikati li jaħdmu maż-żgħażagħ fuq materji bħas-sensibilizzazzjoni dwar id-diżabilità għandu jsir ukoll bħala aspett ewlieni tal-azzjoni msemmija, wara koordinazzjoni bejn il-partijiet interessati involuti.

AZZJONI 7:
Kampanja tal-Midja u Ċertifikazzjoni inklużiva ta' Min Iħaddem

7.1 Id-DDI u s-CRPD għandhom, flimkien mal-JobsPlus, l-LSF u d-DDS, jiddiskutu kampanja tal-midja li għaddejja bħalissa li tippromwovi persuni b'diżabilità fl-impjieg, u toħloq għarfien dwar servizzi u faċilitajiet li jappartjenu għall-JobsPlus u l-LSF.

7.2 Il-Ministeru għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità għandu, flimkien mad-DDI, is-CRPD, JobsPlus, l-LSF u d-DDS, jiżviluppa u jniedi skema biex jiċċertifika Impjegaturi Inklużivi, u tali persuni u entitajiet għandhom jidhru regolarment bħala eżempji tal-aħjar prattiċi fil-kampanja tal-midja msemmija.

7.3 Għandu jsir sforz kollettiv sabiex il-persuni b'diżabilità jkunu fuq quddiem fl-istadji differenti kollha tad-disinn u t-twassil tal-kampanja tal-midja, u tal-programm ta' Ċertifikazzjoni msemmi.

OBJETTIV 10

OBJETTIV 10
ĦAJJA INDIPENDENTI U FIL-KOMUNITÀ, U DE-ISTITUZZJONALIZZAZZJONI

Artikoli tal-Konvenzjoni

27 Ħajja indipendenti u inklużjoni fil-komunità

26 Abilitazzjoni u riabilitazzjoni

14 Il-libertà u s-sigurtà tal-persuna

15 Libertà mit-tortura jew trattament jew kastig krudili, inuman jew degradanti

16 Ħelsien mill-isfruttament, il-vjolenza u l-abbuż

17 Il-protezzjoni tal-integrità tal-persuna

20 Mobilità Personali

Miri tal-SDGs

10.2 Emanċipazzjoni bl-iskop ta' u promozzjoni tal-inklużjoni soċjali, ekonomika u politika ta' kulħadd, irrispettivament mid-diżabilità jew karatteristiċi oħra

Sfond

L-Objettiv 10 jittratta wieħed mill-oqsma l-aktar kontroversjali iżda fundamentali marbuta mal-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni. Matul dawn l-aħħar snin, l-approċċi lejn għajxien indipendenti nbidlu globalment u anke lokalment. Kruċjalment, filwaqt li l-isforz inizjali kien li l-persuni b'diżabilità ma jibqgħux mistoħbija, u jidħlu fil-komunità b'xi mod, mhux l-inqas bħala mod kif tiġi miġġielda l-istigma u tiżdied il-viżibbiltà, ir-raġunament li jirfed l-istituzzjonijiet u d-djar tal-gruppi ġie kkontestat matul is-snin.

Filwaqt li huwa ċar li huma meħtieġa livelli differenti ta' appoġġ għal persuni b'diżabilità differenti, il-kunsens f'parti kbira tal-komunità attivista u akkademika huwa li l-appoġġ għandu jibda minn ġewwa, filwaqt li jiġi żgurat li s-servizzi u l-appoġġi meħtieġa jkunu disponibbli fi ħdan il-komunità tal-persuna stess u fi ħdan id-dar tagħha stess, minflok ma jiġu esternalizzati u raggruppati f'faċilitajiet speċjalizzati. Barra minn hekk, enfasi akbar fuq skemi ta' appoġġ personali, bħal dik iffukata fuq l-assistenza personali, kisbet aktar trazzjoni, u hija sistema li Malta diġà bdiet timplimenta.

Filwaqt li għandhom jitqiesu l-ħtiġijiet speċifiċi u aktar kumplessi esperjenzati minn ċerti persuni b'diżabilità, li xi minn daqqiet jiġu indirizzati permezz ta' servizzi partikolari offruti permezz ta' faċilitajiet aktar ċentralizzati, minħabba aspetti bħad-daqs u l-kunsiderazzjonijiet ekonomiċi ta' Malta, jibqa' l-fatt li din għandha tkun l-eċċezzjoni, u mhux ir-regola.

Għalhekk, spinta lejn il-ħajja indipendenti u komunitarja li tkun konformi mal-preċetti tal-Konvenzjoni, u tal-Kumment Ġenerali 5 tal-Artikolu 19 tagħha, maħruġ mill-Kumitat tal-Ġnus Magħquda dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità, tinsab fiċ-ċentru ta' dan l-Objettiv.

Azzjonijiet speċifiċi f'dan ir-rigward jappellaw għal analiżi tad-diskrepanza fil-qasam tal-forniment tas-servizzi, biex jittieħed kont tas-sitwazzjoni attwali, u jiġu indirizzati lakuni rilevanti, tisħiħ tal-iskemi eżistenti tal-għajxien fil-komunità, mekkaniżmi għal koordinazzjoni aħjar fost il-fornituri tas-servizzi lokali u, bħala element importanti, enfasi fuq it-taħriġ ta' professjonisti eżistenti u ġodda, u l-ħolqien ta' multiplikaturi.

Hija rrakkomandata wkoll strateġija nazzjonali olistika ta' deistituzzjonalizzazzjoni, fuq il-linji tal-aħjar prattiċi li kienu segwiti minn pajjiżi oħra, u li jkollha impatt sinifikanti fuq it-twettiq tal-għanijiet ta' dan l-Objettiv.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Nindirizzaw il-Lakuni fis-Servizzi Mainstream fil-Komunità

1.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, bl-involviment ta' fornituri differenti ta' servizzi, pubbliċi u privati, u rappreżentanti tal-Kunsilli Lokali, u waqt li tikkonsulta s-CRPD, għandha tibda diskussjonijiet dwar is-sitwazzjoni attwali fir-rigward tal-aċċessibbiltà tas-servizzi prinċipali fil-komunità, f'lokalitajiet differenti f'Malta u Għawdex.

1.2 Minbarra l-ħtiġijiet ta' forniment ta' servizzi għal persuni b'diżabilità, dawn id-diskussjonijiet għandhom jindirizzaw ukoll l-appoġġ għall-ġenituri, inkluż għall-proċess li jaqtgħu minn mal-wild adult b'diżabilità tagħhom, sabiex dawn tal-aħħar ikunu jistgħu jagħmlu l-għażliet u d-deċiżjonijiet tagħhom stess u jaġixxu fuqhom, inkluż permezz tal-għoti ta' appoġġ xieraq, mingħajr ma l-pjanijiet tagħhom jiġu mfixkla mit-talbiet tal-ġenituri, u inklużi każijiet fejn persuni b'diżabilità msemmija kienu diġà telqu mid-dar tal-familja.

1.3 Għandu jitfassal rapport inizjali, u jinħareġ għall-Konsultazzjoni Pubblika, b'mod aċċessibbli, li jenfasizza wkoll il-ħtiġijiet ewlenin ta' aċċessibbiltà, kif ukoll rakkomandazzjonijiet.

1.4 Abbażi tar-rapport u l-kontributi riċevuti permezz tal-konsultazzjoni pubblika, għandu jitfassal pjan ta' azzjoni, li l-koordinazzjoni tiegħu għandha tkun ir-responsabbiltà tad-DDI.

1.5 Is-CRPD, permezz tat-Taqsima dwar il-Monitoraġġ tal-Konvenzjoni u t-Taqsima tar-Riċerka tagħha, għandha tingħata l-kompitu li timmonitorja l-implimentazzjoni tal-pjan ta' azzjoni, u billi tipprovdi rapporti regolari lid-DDI dwar il-funzjonament tagħha u dwar in-nuqqasijiet osservati, sabiex id-DDI tkun tista' mbagħad tiddiskuti tali kwistjonijiet mal-partijiet rilevanti, kif ukoll taġġorna l-pjan ta' azzjoni msemmi kif u meta jkun xieraq.

AZZJONI 2:
Tisħiħ ta' Skemi relatati mal-Assistenza Personali

2.1 Id-DDI u Aġenzija Sapport għandhom jikkonsultaw ma' persuni b'diżabilità u partijiet ewlenin oħra, li jinkludu fornituri ta' servizzi ta' PA, id-DDS u s-CRPD, sabiex iqisu s-sitwazzjoni attwali dwar il-PAs, u jidentifikaw lakuni relatati mal-aċċessibbiltà ta' tali servizzi għal persuni b'diżabilità.

2.2 Bħala riżultat ta' dawn id-diskussjonijiet, rakkomandazzjonijiet dwar it-tisħiħ u t-twessigħ ta' tali servizzi b'mod sostenibbli, inkluż permezz tal-iżgurar ta' riforma xierqa tal-assessjar tad-diżabilità u l-proċeduri ta' eliġibbiltà tal-programmi, għandhom jiġu mfassla.

2.3 L-istandards rilevanti f'dan ir-rigward għandhom jiġu diskussi wkoll mal-SCSA, bil-ħsieb ta' tnedija eventwali, filwaqt li l-monitoraġġ ta' din l-Iskema jkun ir-responsabbiltà tas-CRPD, li għandha toffri kontributi rilevanti fuq bażi regolari, sabiex il-qafas u l-operat rilevanti tal-Iskema jkunu jistgħu jiġu indirizzati kif xieraq, filwaqt li l-istandards rilevanti jkunu jistgħu jiġu emendati jew infurzati kif xieraq, kif meħtieġ.

AZZJONI 3:
Twaqqif ta' Taqsima għat-Taħriġ ta' Min Iħarreġ (Train the Trainer)

3.1 It-taqsima għandha tiġi stabbilita fi ħdan Aġenzija Sapport. Għal dan il-għan, għandhom isiru diskussjonijiet dwar materji relatati ma' taħriġ speċjalizzat li għandu jitwassal lill-professjonisti illi jaħdmu ma' persuni b'diżabilità. Id-diskussjonijiet għandhom jiġu kkoordinati mid-DDI, filwaqt li Aġenzija Sapport, id-DDS u fakultajiet u dipartimenti rilevanti oħra fl-Università ta' Malta għandhom ikunu l-partijiet ewlenin l-oħra involuti, bis-CRPD tiġi kkonsultata matul tali proċess.

3.2 Din it-taqsima, ladarba tiġi stabbilita, għandha toffri lil dawk kollha interessati, it-taħriġ professjonali u speċjalizzat dwar l-oqsma/servizzi kollha fir-rigward ta' persuni b'diżabilità. Din it-taqsima tkun ukoll iċ-ċentru ta' akkreditazzjoni uffiċjali għall-persunal li jaħdem ma' persuni b'diżabilità.

AZZJONI 4:
Koordinazzjoni Aħjar fost il-Fornituri tas-Servizzi

4.1 Id-DDI għandha, permezz tal-istrutturi rilevanti tagħha, tibda djalogu mal-fornituri tas-servizzi pubbliċi u privati, b'mod simili għal kif jimxi l-Kunsill Konsultattiv dwar l-Awtiżmu f'dan ir-rigward, filwaqt li tinvolvi d-DDS u tikkonsulta mas-CRPD, u tikkoordina l-aħjar prattiċi u tiddiskuti tħassib ewlieni fir-rigward tal-forniment tas-servizzi, bil-ħsieb li jiġu żgurati kopertura u twassil xierqa tas-servizzi fil-komunità, u biex jiġi salvagwardjat id-dritt tal-persuni b'diżabilità li jgħixu b'mod indipendenti.

4.2 Diskussjonijiet bħal dawn għandhom jipprovdu lill-Gvern bi stampa aktar preċiża tas-sitwazzjoni attwali f'Malta, u jipprovdu bażi biex ikunu jistgħu jiġu indirizzati l-lakuni fir-regolamentazzjoni politika u leġiżlattiva b'mod kontinwu, filwaqt li jiżguraw li l-kontribut u l-vuċijiet tal-persuni b'diżabilità u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom jiġu inklużi tul il-proċess kollu.

AZZJONI 5:
Deistituzzjonalizzazzjoni

5.1 Il-Gvern għandu jikkoordina diskussjonijiet bil-ħsieb li jlaqqa' flimkien partijiet u entitajiet rilevanti, sabiex jifformula Strateġija Nazzjonali ta' Deistituzzjonalizzazzjoni għal Malta, li tindirizza wkoll il-ħtieġa f'dan il-qasam relatata mas-settur tad-diżabilità, filwaqt li tanalizza s-sitwazzjoni attwali, u tippreżenta approċċ gradwali biex jiġi żgurat ippjanar fit-tul, kif ukoll arranġamenti tranżitorji rilevanti sadanittant.

5.2 Is-CRPD, filwaqt li tkun qed tiġi kkonsultata matul dan il-proċess, għandha tkun responsabbli wkoll għall-monitoraġġ tal-progress miksub f'dan ir-rigward, fir-rigward tas-settur tad-diżabilità, filwaqt li tirrapporta regolarment lid-DDI, sabiex dawk il-kontributi mbagħad ikunu jistgħu jiġu kkunsidrati f'aġġornamenti tal-Istrateġija, jew f'azzjonijiet li jsiru bis-saħħa tagħha.

OBJETTIV 11

OBJETTIV 11
PARTEĊIPAZZJONI FIL-ĦAJJA POLITIKA U PUBBLIKA

Artikoli tal-Konvenzjoni

29 Parteċipazzjoni fil-ħajja politika u pubblika

Miri tal-SDGs

10.2 Inklużjoni Soċjali, Ekonomika u Politika għal Kulħadd, irrispettivament mill-istatus (inkluża d-Diżabilità)

10.3 L-iżgurar ta' Opportunitajiet Indaqs u r-Riduzzjoni tal-Inugwaljanzi fl-Eżitu

Sfond

Il-parteċipazzjoni ta' persuni b'diżabilità fil-ħajja politika u pubblika hija wkoll obbligu li Malta hija marbuta li tindirizza, b'mod partikolari minħabba r-riżerva limitata biż-żmien li kienet ippreżentat fir-rigward tal-Artikolu 29 tal-Konvenzjoni mar-ratifika. Malta eventwalment se jkollha tiżgura li kemm l-aċċess għall-votazzjoni, kif ukoll il-prattiċi rilevanti fir-rigward ta' votazzjoni, ikunu kompletament aċċessibbli għall-persuni b'diżabilità fuq bażi ugwali ma' oħrajn, u jinħtieġ li jitnedew diskussjonijiet wiesgħa mal-partijiet rilevanti kollha, b'persuni b'diżabilità u l-ħtiġijiet tagħhom fiċ-ċentru ta' dan.

Malta ħadet passi inkoraġġanti fil-qasam tal-aċċess għall-votazzjoni fil-passat, pereżempju bl-introduzzjoni ta' poloz tal-vot bil-Braille, inklużjoni ta' ritratti tal-kandidati fuq il-poloz tal-vot, u t-tibdil fid-dehra tal-poloz tal-vot imsemmija, filwaqt li saru inizjattivi biex titjieb l-aċċessibbiltà fiżika fil-postijiet tal-votazzjoni, u t-tixrid ta' informazzjoni mill-Istat u l-partiti politiċi sar aktar aċċessibbli permezz ta' għodod bħall-interpretazzjoni għal-lingwa tas-sinjali.

Madankollu, għandhom jiġu implimentati inizjattivi li jappoġġaw u jinkoraġġixxu parteċipazzjoni usa' minn persuni

b'diżabilità f'kull tip ta' elezzjoni organizzata lokalment, filwaqt li l-aċċessibbiltà tal-Parlament, l-ogħla istituzzjoni tal-pajjiż, għandha tiġi żgurata, kemm għar-rappreżentanti b'diżabilità preżenti kif ukoll għal dawk futuri, u għall-membri tal-pubbliku inġenerali, u kwalunkwe persuna li taħdem temporanjament jew aktar fit-tul f'dan l-ambjent.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Diskussjonijiet mal-partijiet rilevanti dwar l-implimentazzjoni ta' mekkaniżmi ta' votazzjoni inklużivi

1.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha tikkoordina grupp ta' ħidma, bil-parteċipazzjoni tas-CRPD, il-Kummissjoni Elettorali, u r-rappreżentanti tal-partiti politiċi, biex tiddiskuti tali miżuri, bil-ħsieb li Malta tneħħi r-riżerva għall-Artikolu 29 tal-Konvenzjoni li daħħlet mar-ratifika

1.2 Il-konklużjonijiet tal-imsemmi Grupp ta' Ħidma għandhom jiġu kkompilati fil-forma ta' Rapport ippreżentat lill-Kabinett tal-Ministri, li jkun jinkludi rakkomandazzjonijiet ta' emendi leġiżlattivi u ta' politika meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' din ir-riforma

1.3 Id-DDI u l-Kummissjoni Elettorali għandhom jaħdmu biex jimplimentaw il-konklużjonijiet ta' dak ir-Rapport, wara l-approvazzjoni tiegħu mill-Kabinett tal-Ministri

AZZJONI 2:
Appoġġ għall-kandidati b'diżabilità fl-elezzjonijiet lokali, nazzjonali u fil-livell tal-UE

2.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, u bl-inklużjoni ta' rappreżentanti mill-Kummissjoni Elettorali u l-partiti politiċi, inklużi kandidati b'diżabilità, għandha ssejjaħ laqgħat, filwaqt li tikkonsulta mas-CRPD, biex tiddiskuti modi u mezzi li bihom jistgħu jiġu appoġġati l-kandidati b'diżabilità.

2.2 Ir-riżultati ta' dawn id-diskussjonijiet għandhom jitqajmu mill-Kummissjoni Elettorali quddiem il-Kabinett tal-Ministri, sabiex ikunu jistgħu jiġu adottati azzjonijiet leġiżlattivi u ta' politika xierqa għal dan il-għan.

AZZJONI 3:
It-tisħiħ tal-aċċessibbiltà fil-Parlament

3.1 Id-DDI, f'konsultazzjoni mas-CRPD, għandha torganizza diskussjonijiet mar-rappreżentanti tal-Parlament, kif ukoll tal-Gvern u l-Oppożizzjoni, sabiex tqis is-sitwazzjoni attwali ta' aċċessibbiltà, u tagħmel rakkomandazzjonijiet għal titjib.

3.2 Ir-rapport għandu jiġi kkomunikat lill-President tal-Kamra tad-Deputati, sabiex tkun tista' tittieħed azzjoni rilevanti.

3.3 Is-CRPD tkun responsabbli għall-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet rilevanti, u għall-komunikazzjoni ta' kwalunkwe tħassib u kontributi oħra lid-DDI, sabiex l-imsemmija kontributi jkunu jistgħu jiġu diskussi mal-partijiet rilevanti, bil-ħsieb li tittieħed azzjoni rilevanti.

OBJETTIV 12

OBJETTIV 12
ĠESTJONI U TNAQQIS TAR-RISKJU TA' DIŻASTRI

Artikoli tal-Konvenzjoni

11 Sitwazzjonijiet ta' Riskju u Emerġenzi Umanitarji

Miri tal-SDGs

19(d)
- L-emanċipazzjoni u l-parteċipazzjoni inklużiva, aċċessibbli u mhux diskriminatorja, b'attenzjoni speċjali għall-persuni affettwati b'mod sproporzjonat mid-diżastri.

- (Barra minn hekk) perspettiva tad-diżabilità għandha tiġi integrata fil-politiċi u l-prattiċi kollha

19(g) Approċċ li jkopri Diversi Perikli u Proċess Inkluživ ta' Teħid ta' Deċiżjonijiet Infurmat mir-Riskji bbażat fuq:

- Skambju Miftuħ u Tixrid ta' Data Diżaggregata, inkluż fir-rigward ta' Diżabilità;

- Informazzjoni dwar ir-Riskji li tkun Faċilment Aċċessibbli, Aġġornata, Komprensibbli, ibbażata fuq ix-Xjenza, u Mhux Sensittiva, ikkumplimentata mill-Għarfien Tradizzjonali

Sfond

L-Objettiv 12 jittratta żewġ aspetti inqas diskussi iżda kruċjali ħafna, il-Ġestjoni tar-Riskju ta' Diżastri u t-Tnaqqis tar-Riskju ta' Diżastri. Filwaqt li dawn huma tradizzjonalment mifhuma fil-kuntest ta' tħejjija u provvediment għal kontinġenza matul fenomeni bħal diżastri naturali, dan il-qasam ikopri bl-istess mod kwalunkwe tip ieħor ta' emerġenza, fenomenu li dan l-aħħar inħass matul il-pandemija tal-COVID-19, u permezz tal-effett li kellu fuq persuni b'diżabilità kullimkien, inkluż f'Malta. F'dan ir-rigward, minbarra l-obbligi ta' Malta ai termini tal-Konvenzjoni, imsemmija fit-test tal-Objettiv, l-obbligi tagħha ai termini tal-Qafas ta' Sendai tal-Ġnus Magħquda huma wkoll ikkwotati u għandhom jiġu osservati wkoll.

It-Task Force dwar id-Diżabilità u l-COVID-19, stabbilita matul il-pandemija, għandha tiġi strutturata f'Kumitat Permanenti, abbażi tal-esperjenza u t-tagħlimiet misluta mill-pandemija, u li jaġixxi fil-futur bħala Kumitat Permanenti dwar il-Ġestjoni u t-Tnaqqis tar-Riskju ta' Diżastri.

Barra minn hekk, il-Pjan Ta' Emerġenza Ġenerali ta' Malta għandu, meta jiġi aġġornat, jirrifletti perspettiva ta' diżabilità, li jagħmlu adatt għall-iskop tiegħu f'diversi xenarji, u wara li jkunu ġew inklużi l-kontribut u l-ħtiġijiet tal-persuni b'diżabilità f'tali Pjan.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Il-konverżjoni tat-Task Force dwar id-Diżabilità u l-COVID-19 f'Kumitat Permanenti

1.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, għandha tassorbi t-Task Force eżistenti dwar id-Diżabilità u l-COVID-19, li għandu rappreżentanza wiesgħa ta' persuni b'diżabilità u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom, kif ukoll entitajiet u esperti tal-Gvern, u tikkonvertih f'Kumitat Permanenti li jittratta l-Ġestjoni u t-Tnaqqis tar-Riskju ta' Diżastri.

1.2 Il-Kumitat Permanenti għandu jiġi ristrutturat, wara diskussjonijiet ma' persuni u partijiet rilevanti li bħalissa huma involuti fih, kif ukoll entitajiet oħra li jkun ideali illi jkunu rappreżentati fl-imsemmi Kumitat, sabiex ikun hemm korp ta' koordinazzjoni iżgħar, li jissorvelja grupp ta' għarfien espert li jista' jissejjaħ regolarment biex jassisti fil-ħidma tal-Kumitat.

1.3 Il-Kumitat Permanenti għandu jżomm kuntatt mal-atturi rilevanti, kemm f'Malta kif ukoll barra mill-pajjiż, sabiex jiskambja l-aħjar prattiċi, u jkun fuq quddiem nett fit-tnedija u t-tmexxija, flimkien ma' partijiet rilevanti oħra, ta' kampanji ta' informazzjoni u proġetti, imħaddma b'mod aċċessibbli, u jiżgura perspettiva sensittiva għad-diżabilità għal sitwazzjonijiet li jirriżultaw minn diżastri, kemm dawk magħmula mill-bniedem kif ukoll diżastri ta' kull forma oħra.

1.4 Il-Kumitat, b'mod partikolari, għandu jiżgura li jiżviluppa kapaċità relatata mal-prelazzjoni u t-twissija bikrija, billi jieħu mill-esperjenza tal-COVID-19, kif ukoll diżastri oħra f'postijiet oħra, sabiex ikun jista' jirrappreżenta u jippromwovi l-aħjar interessi ta' persuni b'diżabilità f'sitwazzjonijiet simili, fil-livelli kollha tal-Gvern, kif ukoll ma' atturi ewlenin oħra bħal entitajiet tas-settur privat.

AZZJONI 2:
Pjan ta' Emerġenza Ġenerali

2.1 Id-DDI, permezz tal-mekkaniżmi rilevanti tagħha, bl-involviment tal-OHSA u d-Dipartiment għas-Saħħa, u f'konsultazzjoni kostanti mas-CRPD, filwaqt li tinkludi l-vuċi u l-kontribut ta' persuni b'diżabilità u l-familji tagħhom, għandha taħdem mas-CPD, sabiex tiżgura t-tfassil ta' Pjan ta' Emerġenza Ġenerali f'waqtu u effettiv, li jindirizza wkoll il-ħtiġijiet u d-drittijiet tal-persuni b'diżabilità, filwaqt li jitfassal skont il-kuntest nazzjonali.

2.2 Is-CRPD se tkun responsabbli għall-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Emerġenza Ġenerali fir-rigward ta' persuni b'diżabilità, u għall-għoti ta' kontributi regolari lid-DDI f'dan ir-rigward, sabiex l-imsemmija kontributi jkunu jistgħu jiġu diskussi mas-CPD u entitajiet rilevanti oħra, permezz tal-istrutturi tad-DDI, biex jiġi żgurat li l-Pjan innifsu, kif ukoll l-azzjonijiet meħuda jew ippjanati taħtu, jiġu ristrutturati skont dan.

OBJETTIV 13

OBJETTIV 13
SFORZI REĠJONALI U INTERNAZZJONALI

Artikoli tal-Konvenzjoni

32 Kooperazzjoni internazzjonali

33 Implimentazzjoni u monitoraġġ nazzjonali

Miri tal-SDGs

17.6 Kooperazzjoni reġjonali u internazzjonali dwar ix-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni u l-aċċess għalihom, u t-tisħiħ tal-kondiviżjoni tal-għarfien, inkluż permezz ta' koordinazzjoni mtejba fost il-mekkaniżmi eżistenti

17.7 L-inkoraġġiment u l-promozzjoni ta' partenarjati effettivi pubbliċi, pubbliċi-privati u mas-soċjetà ċivili, li jibnu fuq l-esperjenza tas-sħab, u l-istrateġiji tagħhom sabiex jinġabru r-riżorsi

Sfond

Fl-aħħar nett, l-Objettiv 13 jindirizza l-obbligi ta' Malta fil-qasam tal-Kooperazzjoni Internazzjonali, u jiddeskrivi azzjonijiet li jindirizzaw sħubijiet reġjonali u internazzjonali ta' benefiċċju reċiproku. Malta ilha tipparteċipa f'fora internazzjonali u reġjonali, kemm ta' natura permanenti kif ukoll ad hoc, u l-parteċipazzjoni kontinwa tagħha se tippermetti l-kondiviżjoni tal-aħjar prattiċi li, fl-aħħar mill-aħħar, ikunu ta' benefiċċju għall-ħajja ta' persuni b'diżabilità f'Malta, filwaqt li turi wkoll il-kisbiet ta' Malta lil hinn minn xtutna.

Inizjattiva ewlenija li għandha tiġi żviluppata aktar hija l-isforz ta' Malta biex tkun pont bejn l-Unjoni Ewropea u d-dinja Għarbija, permezz tat-twaqqif tal-Forum tal-Belt Valletta dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità f'April tal-2019, wara laqgħa ta' livell għoli li saret f'Malta. Inizjattivi tematiċi speċifiċi f'dan il-qafas jistgħu jġibu flimkien partijiet interessati differenti biex jesploraw u jaħdmu flimkien fuq aspetti differenti relatati mad-drittijiet tal-persuni b'diżabilità.

Dan għandu jsir flimkien mal-parteċipazzjoni kontinwa fil-livell tal-Istat, u l-promozzjoni fil-livell individwali ta' aktar parteċipazzjoni, f'avvenimenti oħra, raggruppamenti u fora ta' natura reġjonali jew internazzjonali.

Azzjonijiet Speċifiċi

AZZJONI 1:
Forum tal-Belt Valletta dwar il-Kooperazzjoni UE-Dinja Għarbija dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità

1.1 Id-DDI għandha tiffaċilita d-diskussjonijiet rilevanti ma' partijiet interessati lokali differenti, inkluż id-DDS, u tikkordina mal-Ministeru għall-Affarijiet Barranin, filwaqt li tikkonsulta mas-CRPD, sabiex terġa' tingħata l-ħajja lis-sħubija bejn l-UE u d-Dinja Għarbija maħluqa permezz tal-Forum tal-Belt Valletta f'April tal-2019, bl-involviment tal-UN ESCWA, il-Lega tal-Istati Għarab u diversi gvernijiet, u l-parteċipazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea, biex jinstab mod fattibbli 'l quddiem għall-iskambju tal-aħjar prattiċi u l-ħolqien ta' kontenut, li fl-aħħar mill-aħħar ikun ta' benefiċċju għall-persuni b'diżabilità.

1.2 Għandhom jiġu segwiti d-diskussjonijiet inizjali mad-DDS u partijiet interessati oħra fir-reġjun UE-Dinja Għarbija, lejn il-ħolqien ta' Netwerk ta' Riċerka UE-Dinja Għarbija, u mal-ITU u l-UN ESCWA, lejn il-ħolqien u l-bini ta' bażi ta' għarfien u sħubijiet konkreti fil-qasam tal-ICT Aċċessibbli, b'segwitu għall-konferenza Accessible Europe li saret f'Malta f'Diċembru tal-2019.

AZZJONI 2:
Kooperazzjoni u Skambju tal-Aħjar Prattiċi permezz ta' Fora Eżistenti

2.1 Id-DDI għandha, permezz tat-trawwim ta' kuntatti internazzjonali eżistenti, u l-kultivazzjoni ta' oħrajn ġodda, jew b'mod bilaterali, jew permezz ta' fora multilaterali li tipparteċipa fihom, inkluż permezz tar-rappreżentanza ta' Malta fis-sħubija ta' kumitati permanenti, u flimkien mal-partijiet rilevanti fi ħdan il-Gvern, l-akkademja u s-soċjetà ċivili, fejn il-kontribut ta' persuni b'diżabilità jkun ta' importanza kbira, tipparteċipa fi, tiżviluppa u tospita inizjattivi bħal panels, gruppi ta' ħidma reġjonali u avvenimenti tematiċi, fejn jiġu diskussi temi ta' benefiċċju reċiproku b'rabta mas-settur tad-diżabilità.

2.2 Id-DDI għandha, filwaqt li taġixxi flimkien mal-partijiet imsemmija fil-livell domestiku, tagħmel sforzi rilevanti biex ixxerred l-eżiti tal-isforzi msemmija fil-livell internazzjonali, għall-benefiċċju tas-settur tad-diżabilità lokali, filwaqt li taħdem ukoll biex tinkoraġġixxi l-parteċipazzjoni tal-partijiet lokali f'inizjattivi kontinwi u ta' segwitu li jinżammu bis-saħħa tal-impenji inizjali.

GVERN TA' MALTA
MINISTERU GĦALL-INKLUŻJONI
U L-KWALITÀ TAL-ĦAJJA